

PER part de la Junta del Batalló, sem ha representat, que se troban de present ab molt gran falta de diner, per acudir als gastos de las leuas, que estan fent, per esta ocasion del socorro del Castell de Monçó sitiât del enemich, y per als demes que els ofereixen, la qual tota se ocasiona, de no acudir las Vniuersitats a pagarlos, lo que deuenhen. Per lo que, uehent que esta es ocasion tan apretada, he determinat escriure esta a vs.ms. per a q̄ premediten los danys, que de no proseguirse asçò, se porien seguir, esperant, que com a tant lleals vassalls, y desijosos del seruey de sa Magestat (que Deu guarde) y del benefici desta Prouincia, acudirian promptament a pagar lo que tant iust es. I per quant he enriès, que alguns poch afectes al seruey de sa Magestat, y olvidats de las obligaciones, que com a bons Cathalans, tenen de procurar los augments de esta Prouincia, han divulgat, que no passaua auant lo Batalló, no vull dexar de aduertirlos ab esta, que no donen obida a tals embelecos, assegurantlos, que no se ha tractat de tal cosa, ans be, que continuament estam desuellats, en veurer, com se puga proseguir, per lo molt que uehem que conuè per nostra conseruacio. Deu a vs. ms. guarde. Dat. en Barcelona a *1643* del mes de *Novembre* Any 1643.

*Don Joseph de Biver
y de Margaritz*

Document de l'AMEP, sèrie Edictes

Plànol del s. XVIII (procedència: Museu de l'Hospitalet)

El Prat és una ciutat que té una història relativament recent. Els primers consells locals depenien dels grans propietaris de terres, i les reunions es feien a l'església. La independència política s'aconseguí l'any 1689 i, per aquesta raó, els documents que es conserven a l'Arxiu municipal són posteriors a aquesta data. Hi ha, però, alguna excepció, com aquest edicte de l'any 1643, que és una crida feta pel

governador a tots els ajuntaments, per recaptar diners per a la defensa de Montsó, que havia caigut en mans franceses durant la Guerra dels Segadors.

Plànol de les poblacions de la plana de Barcelona al segle XVIII. En aquest document es poden veure els diferents braços del riu documentats a l'època.

El terme municipal del Prat de Llobregat s'estén íntegrament per la plana deltaica del riu Llobregat, al llarg d'un front marítim de 8 km de longitud; amb una superfície de 32,23 km² ocupa la tercera part del total del Delta. L'àrea residencial ocupa 281 ha; l'aeroport, 1.051 ha i els espais naturals, 176 ha. La població del Prat és de 63.568 habitants,

Vista actual del Prat, 2016. (© Digital Globe)

a del Batalló, sem ha representat, nt ab molt gran falta de diner, us leuas, que estan fent, per esta ell de Monçó sitiât del enemich, reixen, la qual tota se ocasiona, iats a pagarlos, lo que deuenhen. es ocaçio tan apretada, he deter- ms. per a q̄ premediten los danys, e porten seguir, esperant, que com sitjos del seruey de sa Magestat nifici desta Prouincia, acudirian que tant iust es. I per quant he en- es al seruey de sa Magestat, y ob- que com a bons Cathalans, tenen de esta Prouincia, han divulgat, atalló, no vull dexar de aduer- n obida a tals embelecos, assgu- rantlos, que no se ha tractat de tal cosa, ans be, que conti- nument estam desuellats, en veurer, com se puga proseguir, per lo molt que uehem que conuè per nostra conseruacio.

Document de l'AMEP, sèrie Comptabilitat municipal

La plaça de la Vila i l'edifici consistorial després de la riuada del dia de sant Antoni. Any 1898 (fotografia Fons Josep Monés i Amat. AMEP)

Un dels documents més importants que es conserva a l'Arxiu municipal del Prat és el llibre que recull la comptabilitat municipal entre els anys 1760-1794. Permet saber totes les despeses i tots els ingressos del municipi en aquest període del segle XVIII, quan començava a prendre forma l'incipient nucli urbà.

La primera seu municipal la trobem en l'antic edifici de l'hostal, construït cap al 1730 i que va deixar de funcionar el 1856. Les diferents dependències existents a la part nord de la plaça es remodelaren i s'unificaren per adequar els espais a nous usos. La Casa del Comú albergava l'escola de nens de diferents edats, l'habitatge dels metges, el del secretari i les dependències municipals.

L'actual edifici de la Casa de la Vila es va construir sota el govern local presidit per Josep Ferrer Rosell, l'any 1905. Aixecat en el mateix solar que ocupava l'edifici vell, el va dissenyar l'arquitecte Joan Feu i Puig, i el mestre d'obres Albert Feu Guilerà en va ser el constructor. La darrera reforma de l'edifici va ser l'any 2002.

Vista de l'Ajuntament l'any 2002 (fotografia Francesc Serrano. AMEP)

Nota del que han importat los gastos del soldat.

Per un soldat que se tenia entretingut a Barcelona a casa de Francesc Bulvena Sastre se li dona de socorro la quantitat de	2r. 59
Per la visura (=reconeixement) del hospital i pagarli lo esmorzar i dinar de dit dia 1193 del dinar y est	1r. 1796
Per Deu dias que Joan Comas mantingue lo soldat a casa sua	3r. 149
Se regalá al Sr. Sargento	1r. 179
Lo dia 3 Juliol se paga a Francesc Bulvena Sastre per roba per vestir lo soldat per anarlo a entregar com consta de recivo	9r. 1193
Dit dia per donarli menjar esmorzar i dinar	129
Per comprarli un ret i barret	149
Lo dia que entregarem se feu de gasto	169
Las 30 Doblars que se ajusta lo soldat que costa de recivo son ...	168 9
total del gavat	18 9r. 993

Cobrat	196609
gavat	1894 993
resta	7r. 99

Document AMEP, sèrie Llieves

Yo Baudilio Guilera y Company, labrador, viudo, de edad cinquenta y ocho años vecino del Prat, presto caucion por la cual prometo al Ayuntamiento Constitucional y mozos sorteables en las venideras quintas de dicho pueblo, y a quien correspondda pagar la parte perteneciente a Bartolomé Company y Rosell, soltero, vecino del propio pueblo, de diez y ocho años cumplidos de edad en los sucesivos sorteos que al mismo le comprendan, ó bien poner un sustituto, o redimirle la suerte que al propio Bartolomé Company cupiere de soldado para el reemplazo del Ejercito. A su cumplimiento obligo todos mis bienes muebles y sitios presentes y futuros; y me comprometo a elevar á escritura pública esta privada, siempre que interese ó lo reclamen los referidos Ayuntamientos o mozos sorteables. Y lo firmo siendo presentes por testigos los padre e hijo D. José y D. Manuel de Batlle, vecinos de esta villa de San Felú de Llobregat, á los veinte y cuatro de julio de mil ochocientos sesenta y cinco.

(Firma de Baudilio Guilera y Company)
(Firma de José de Batlle)
(Firma de Manuel de Batlle)

Document AMEP, sèrie Llieves

Parada militar a la plaça de la Vila, cap al 1918 (fotografia AMEP)

“

Nota del que han importat los gastos del soldat.

—Per un soldat que se tenia entretingut a Barcelona a casa de Francesc Bulvena Sastre se li dona de socorro la quantitat de	2 59
—Per la visura (=reconeixement) del hospital i pagarli lo esmorzar i dinar de dit dia 1193 del dinar y est	1 1796
—Per Deu dias que Joan Comas mantingue lo soldat a casa sua	3 149
Se regalá al Sr. Sargento	1 179
—Lo dia 3 Juliol se paga a Francesc Bulvena Sastre per roba per vestir lo soldat per anarlo a entregar com consta de recivo	9 1193
—Dit dia per donarli menjar esmorzar i dinar	129
—Per comprarli un ret i barret	149
—Lo dia que entregarem se feu de gasto	169
—Las 30 Doblars que se ajusta lo soldat que costa de recivo son ...	168 9

“

Yo Baudilio Guilera y Company, labrador, viudo, de edad cinquenta y ocho años vecino del Prat, presto caucion por la cual prometo al Ayuntamiento Constitucional y mozos sorteables en las venideras quintas de dicho pueblo, y á quien correspondda pagar la parte perteneciente á Bartolomé Company y Rosell, soltero, vecino del propio pueblo, de diez y ocho años cumplidos de edad en los sucesivos sorteos que al mismo le comprendan, ó bien poner un sustituto, o redimirle la suerte que al propio Bartolomé Company cupiere de soldado para el reemplazo del Ejercito. A su cumplimiento obligo todos mis bienes muebles y sitios presentes y futuros; y me comprometo a elevar á escritura pública esta privada, siempre que interese ó lo reclamen los referidos Ayuntamientos o mozos sorteables. Y lo firmo siendo presentes por testigos los padre e hijo D. José y D. Manuel de Batlle, vecinos de esta villa de San Felú de Llobregat á los veinte y cuatro de julio de mil ochocientos sesenta y cinco.

El sistema de llieves, fins el segle XIX, assignava a cada municipi un nombre determinat de soldats, que eren escollits per sorteig entre tots els mossos en edat militar. El servei militar durava massa temps per a una economia en què tots els braços eren necessaris. Per això, els municipis es van organitzar per pagar un substitut que alliberés del servei els seus joves. El sistema s'acabà professionalitzant, i el 1863

es va reglamentar la creació de societats per a la redempció del servei militar. Ara, cada família havia de fer front, sola, a la substitució, un sacrifici massa gran per a les famílies més modestes. L'any 1773, al Prat, li va correspondre un soldat, el cost del seu substitut va ser de 189 lliures, 9 sous i 3 diners. L'any 1865, Baldri Guilera va fer de fiador per a un jove que devia

treballar les seves terres; el noi, però, va decidir buscar nous camins i segons consta a l'arxiu, l'any 1868 va passar a les colònies d'ultramar.

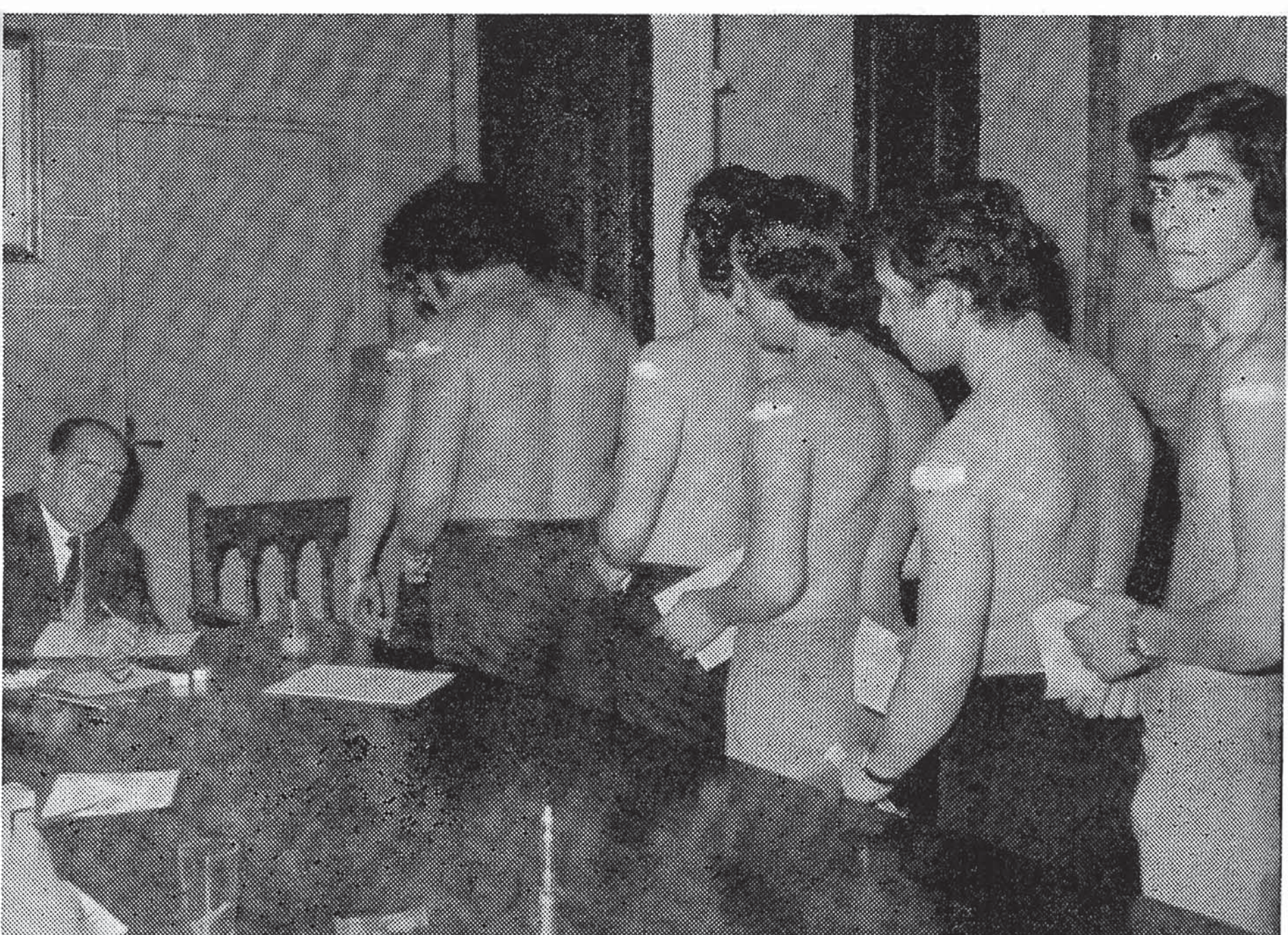
Parada militar a la plaça de la Vila al voltant de 1918, com a cloenda dels exercicis realitzats a la població. Mentre duraven les maniobres militars, els soldats s'allotjaven en cases particulars que els eren assignades segons la seva graduació.

A partir de l'any 1987, el servei militar va passar a ser de 12 mesos. Un any més tard, el 1988, l'edat per incorporar-se a files va quedar establerta als 19 anys, en lloc de fer-ho als 20 com fins aleshores. Els joves eren destinats per sorteig a qualsevol punt del territori espanyol i a qualsevol dels cossos militars. El 1984 es va aprovar la Llei d'objecció de consciència, per la qual es creava una prestació social substitutòria

del servei militar, amb una durada de divuit mesos. L'any 2001 es va eliminar l'obligació de fer el servei militar. Actualment és un servei totalment professional.

Talla dels quintos del 1973 a les dependències municipals (Boletín de Información, març 1973. Fons Hemeroteca. AMEP)

clasificación provisional de los mozos del reemplazo de 1973

JOVENES DEL CORRIGIMIENTO

Quereis veros libres del yugo de Napoleon? Deseais antes morir en vuestro Pais, que sêr trasladados à tierras remotas, y climas por vosotros desconocidos? Amais à la Patria, y á los vuestros, y á peteceis procurar su libertad y su tranquilidad con sacudir la fuerza que nos esclaviza, é incomoda? Pues tenéis ahora la proporcion à gusto vuestro. El Gobierno del Corregimiento os ha procurado un medio como poder servir en clase de Voluntarios, y batallar unidos, sin la precision de dividirlos en varios Cuerpos.

Se ofreció à S. E. el Congreso Provincial formar un Batallon, vestirle y reemplazarle, y este Superior comunica à la Junta la gracia de su acceptacion, que hizo nuestro General en Gefè, á quien se lo pasó con su dictamen. Ya conocéis que son necesarias fuerzas para oponer al aumento de ellas que se procura el Enemigo, ya veis qua es imposible que dexeis de contribuir con vuestros esfuerzos, y si esto conceptuais no, dudareis un instante de que os es ventajoso el alistaros en dicho Batallon.

Venid pues Jovenes esforzados. La Patria os aguarda con los brazos abiertos, consolad su necesidad. No se diga que habeis abandonado à vuestra Madre; En vano os pesaria de no haberlo hecho quando el usurpador nos hubiese sugetado; con el exemplo de los Italianos y demas estrangeros que se pasan à nuestro Exèrcito, podeis conocer la suerte que os cabria de no determinaros: ellos quisieran haber batallado en defensa de su Pais para no separarse de su suelo, y tarde acuerdan ahora su omision de quando fueron sugetados; aqui se está ahora à tiempo de defensa, evitais un mal de que tenéis poder. Alarma, pues Alarma, Guerra contra Napoleon; conozca el Mundo entero que España detesta la traicion y la tiranía; y vosotros Jovenes podeis dar à conocer, que ahun quando vexados é invadidos vuestros Pueblos, os distinguis con separaros de su sugecion y presentaros à las balas. Martorell 20 de Noviembre de 1810.

DESERTORES.

¡Qué dirá ahora de vosotros la Patria! que justas reconvençiones podrá hacerlos: hijos expuriados de ella que preferis vivir como fieras huyendo de las gentes, hijos desgraciados que léjos de contribuir à su salvacion le procurais males infinitos, ó quando ménos mirais con indiferencia su suerte, que dolor será el vuestro en estos felices dias, en estos tiempos de honor y gloria: si, san Fernando de Figueras está en nuestro poder, 530 Prisioneros con 16 oficiales todos franceses rindieron sus armas en Olot, perdieron ya los enemigos su orgullo, la Patria recobra su esplendor, sus hijos, sus verdaderos hijos se precipitan à conglaturarse, se disputan la antelacion, y todos quieren ser soldados, ¡pero vosotros todavia sordos à su voz! No, no lo juzgo así, convengo en que el temor del merecido castigo por vuestra desercion, por vuestra fuga os tiene vacilantes, que el no haber tenido parte en la gloria de vuestros compatriotas os retrae, y os reprenden con sus miradas severas, ahora mas que nunca deviais experimentar mi rigor; sin embargo, hallo en mi corazon un impulso que me indica vuestro arrepentimiento, y oygo que me decís: queremos borrar nuestros desvios, seremos buenos hijos, y vengaremos à nuestra madre Patria, perdon y juramos la enmienda; venid pues, corred, bolad, la toma de san Fernando abre mis brazos para recibirlos, y en nombre de S. M. os digo: que todos los que se reunan à sus respectivos cuerpos en el preciso término de ocho dias contaderos desde la publicacion de este bando, quedan Indultados de la pena ha que se habian hecho acreedores por su desercion. Mas hay de aquellos que no lo executen, infelices si no sabeis aprovechar este momento con que os convida mi paternal corazon, sabed que sufrireis irremisiblemente las penas que previenen las Reales Ordenanzas, y quedan publicadas en los anteriores Bandos: me prometo no llegaré este caso, y que entre vosotros no se hallará uno que olvide lo que debe à la ley, y à la Patria.

Quartel general de Tarragona 15 de Abril de 1811.

El Marques de Campo-verde.

Documents AMEP, sèrie Edictes

La guerra contra els exèrcits de Napoleó (1808-1814), coneguda com a *Guerra del Francès* per la historiografia catalana, sovint explicada amb massa tòpics, representà un període complex de la història d'Espanya. Hi topen les convulsions internes d'un estat fraccionat entre l'absolutisme de la monarquia i els seus defensors, i els sectors liberals, que s'expressen a les Corts de Cadis i que abasten un ampli ventall polític. En el sentit militar, aquests mateixos liberals s'han d'unir als

seus rivals ideològics per fer fora uns invasors que, paradoxalment, porten les idees avançades que defensen els liberals.

Tot això, bastit amb proclames patriotes i herois llegendaris (Agustina d'Aragó, el Tímbaler del Bruc...) per cridar a la mobilització una població poc disposada a participar en una lluita que li és distant. Aquests dos documents serveixen d'exemple d'aquesta realitat. D'una banda trobem les crides entusiastes a l'allistament del

1810 i, pocs mesos després, un ban molt dur recorda als desertors el destí moral i penal que els espera per la seva actuació.

El 2003 la coalició liderada pels Estats Units, el Regne Unit i Espanya, entre d'altres països, va envair l'Iraq. Aquesta ocupació va representar l'inici de la guerra que va acabar amb el govern de Saddam Hussein.

La població civil de molts països occidentals va mostrar un fort rebuig a l'ocupació. La crida contra la guerra de l'Iraq va ser d'àmbit mundial, i la manifestació de Barcelona va ser la més

nombrosa. El Prat, com a municipi, es va sumar a les diferents accions contra aquesta guerra.

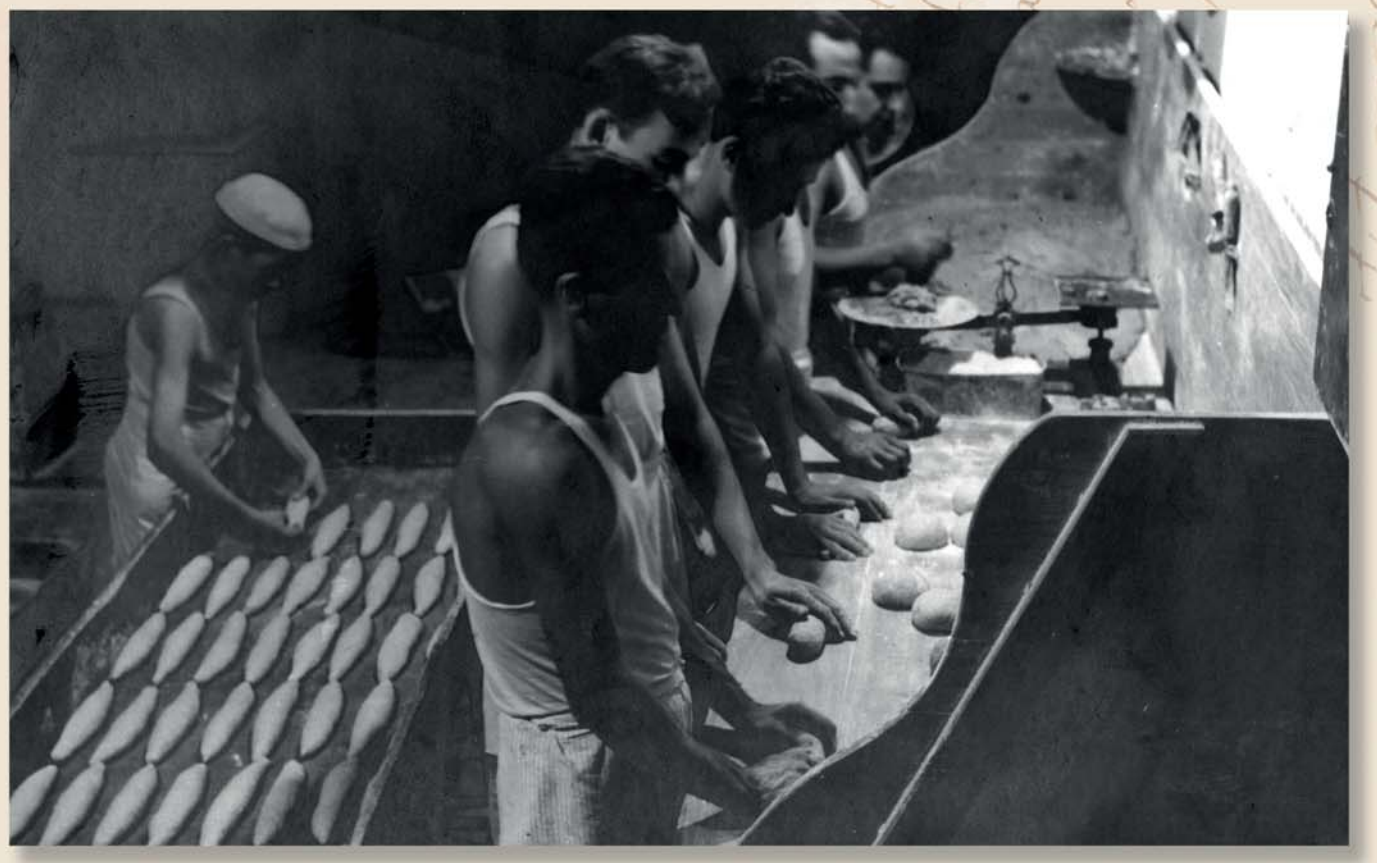
Concentració a la plaça de la Vila, campanya "NO a la guerra". 20 de març de 2003 (fotografia AMEP)

Comprometo
pa per lo
present añ
y el vendre
a casa
y dels
fornes
majors
de la
present
siutat

Dic Jo Lo vayx firmat Comprometo donax lo avast del pa per lo terminu del proxim present añ de 1816 al preu y Calitat y el vendre a casa y dels fornes majors de la present Siutat
Jph moreyra mestre forne al Carrre del ospital

Document AMEP, sèrie Comerç

Treballadors d'una fleca. Any 1947 (fotografia AMEP) / Interior del mercat municipal de la plaça de la Vila, a la dècada de 1920-1930 (postal AMEP)

“

Dic jo lo vayx firmat comprometo donar lo avast del pa per lo termini del procsim present añ de 1816 al preu y calitat quel vendre a caza (casa) y dels fornes majors de la present siutat. Jph (Josep) Moreyra mestre forne al carre del ospital (carrer Hospital de Barcelona) (1816)

Durant segles, l'hostal va ser l'únic punt de venda de productes de primera necessitat. Els seus clients principals eren els jornalers, perquè els pagesos que vivien a les masies s'autoabastien de la major part de productes. Aquest és el cas del pa. El dret a vendre pa s'adquiria per subhasta i els adjudicataris del servei eren forners de fora del Prat. Fins ben enllà del segle XIX no hi haurà flequers locals amb establiments propis.

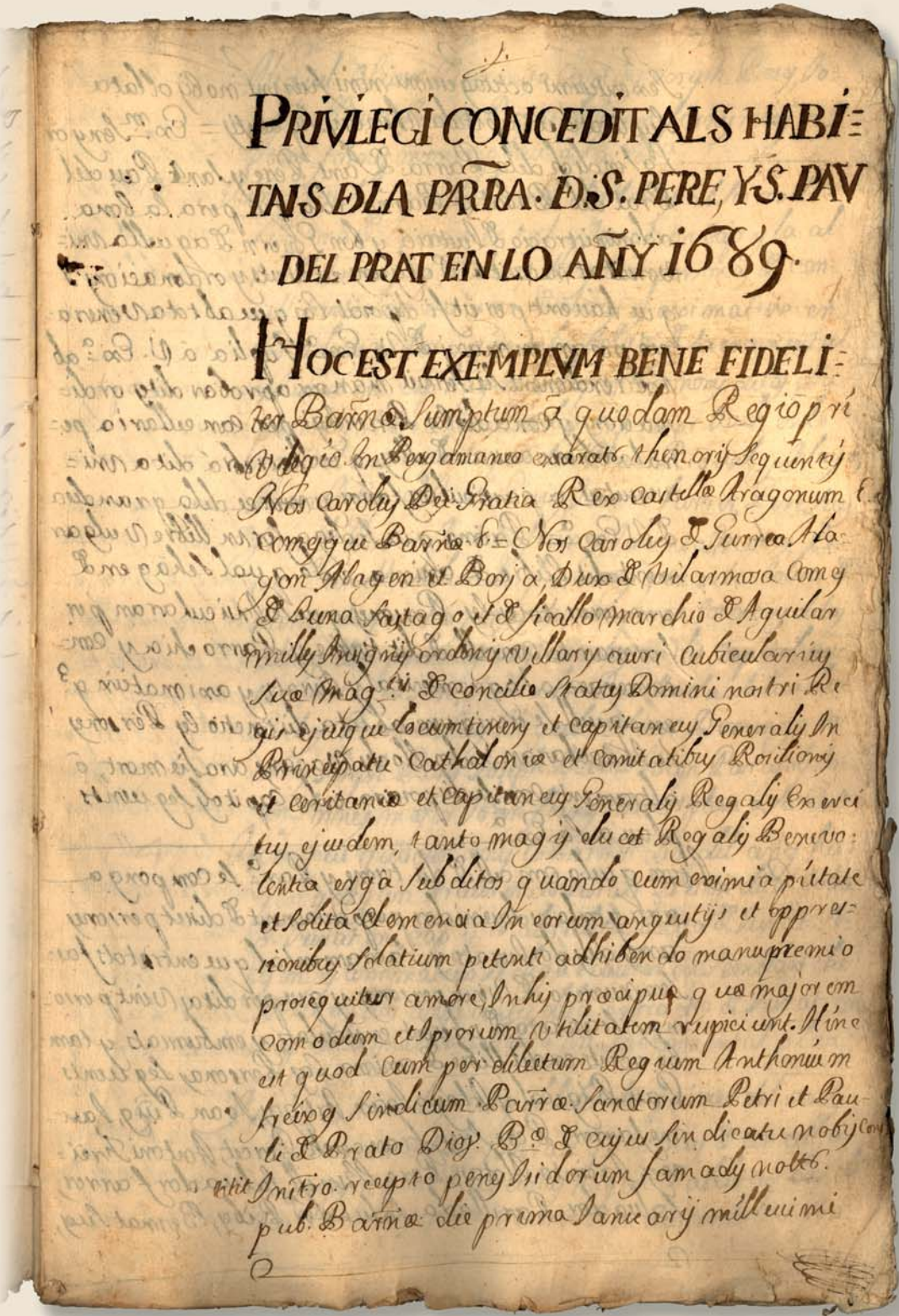
El petit comerç va seguir creixent a la ciutat; però l'any 1973, amb la creació de grans supermercats, els botiguers van notar una davallada significativa de les vendes. Avui, els consumidors tornen a valorar la qualitat dels productes del comerç de proximitat. Les botigues que ofereixen productes de km 0, així com els mercats setmanals de venda directa per part del productor tenen molt bona acceptació.

L'any 1973 Carrefour va obrir al Prat el seu primer gran supermercat de l'estat (fotografia AMEP)

Fins a la construcció del mercat municipal, la plaça de la Vila serà el punt de venda principal de tota mena de productes. A partir del 1921, quan es posa en funcionament el mercat, les parades ambulants es dediquen, entre d'altres productes, a roba, estris domèstics i eines del camp. Inicialment, el mercat només disposava d'una nau i una entrada única, per la plaça de la Vila. L'ampliació del sud-est del solar, fins a

arribar al carrer d'Ignasi Iglésias, s'efectuà entre el 1934 i el 1944, i la de l'est, fins a arribar al carrer del Centre, entre el 1937 i el 1944. Amb aquestes ampliacions es completava el mercat amb la seva estructura actual, amb els tres accessos. L'any 2001 es van renovar els espais interiors, les façanes i les cobertes.

Document AMEP, sèrie Privilegis

Les primeres reunions del Consell Municipal es feien a l'església (fotografia AMEP)

El Consell Municipal o Junta de Propietaris es reunia en una casa o en una dependència religiosa d'algun dels propietaris —burgesos, nobles o religiosos— a Barcelona. Quan els temes a tractar no tenien gaire rellevància, es reunia el veritable consell municipal local, format per pagesos i menestrals, a l'entrada del temple parroquial o a la rectoria. A poc a poc, el Consell Municipal va anar agafant més pes fins

a absorbir les funcions de la Junta. Aquest canvi s'aconseguí l'any 1689, quan Carles II atorgà un privilegi que donava competències plenes al municipi.

La independència parroquial s'aconsegueix gràcies a la butlla pontifícia de Pau III l'any 1544, que és ratificada dos anys més tard, a causa de les protestes de Sant Boi i l'Hospitalet. S'inicià la construcció d'una església dedicada a sant Pere i sant Pau, en uns terrenys cedits per la família Amell, dins del mas Català, i al costat del camí de la barca. La construcció de l'antic temple parroquial va durar anys, fet que es podia

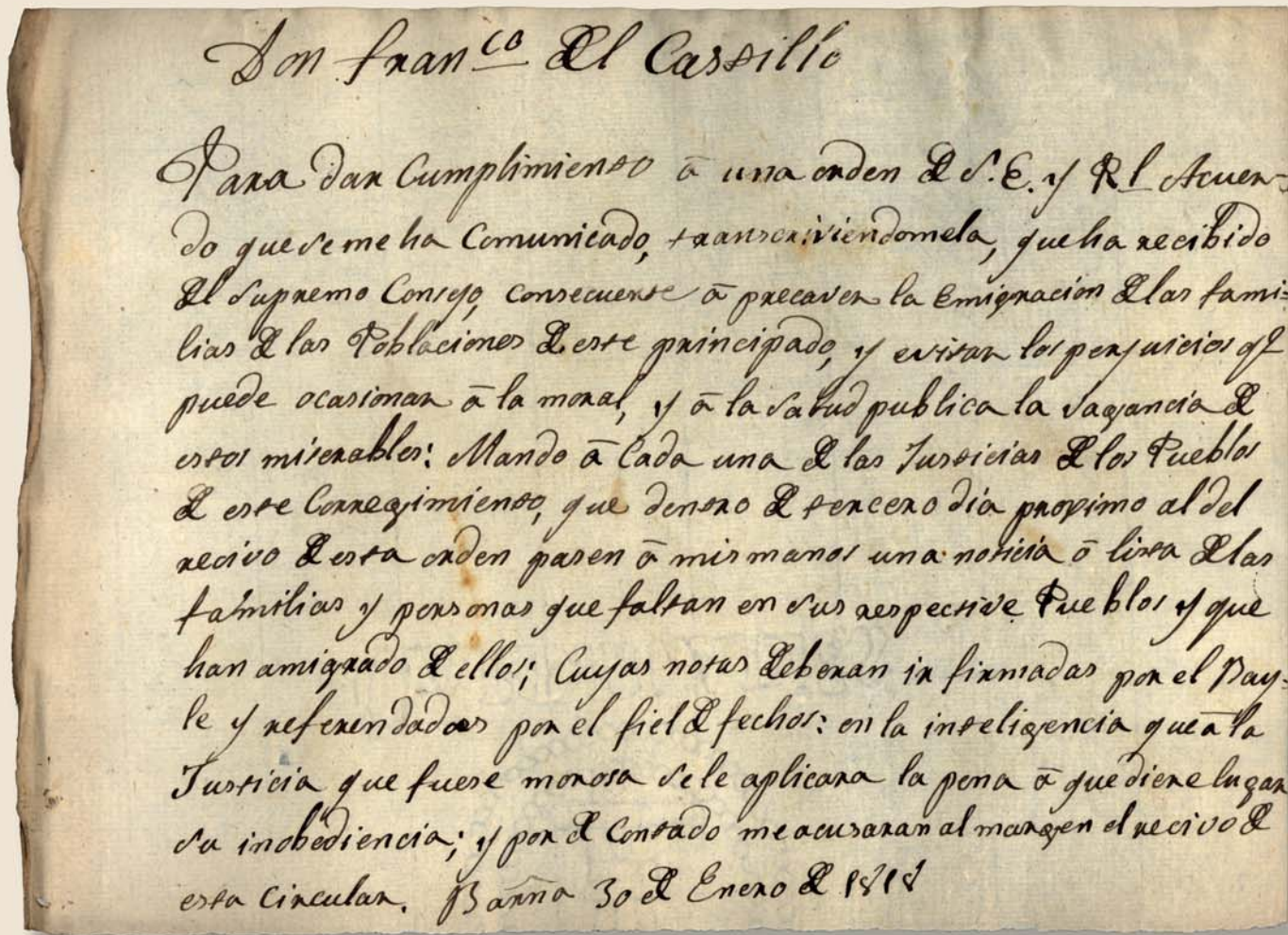
apreciar a l'arquitectura de l'edifici, on es podia observar una barreja d'elements gòtics tardans, renaixentistes i barrocs.

Els principals òrgans de govern local són el Ple municipal i la Junta de Govern. El Ple municipal està format, segons el nombre d'habitants del Prat, per 25 regidors i regidores, entre els quals hi ha l'alcalde, que n'és el president. Es reuneix, habitualment, de manera ordinària el primer dimecres de cada mes i té entre d'altres competències la d'aprovar el pressupost anual. La Junta de Govern està

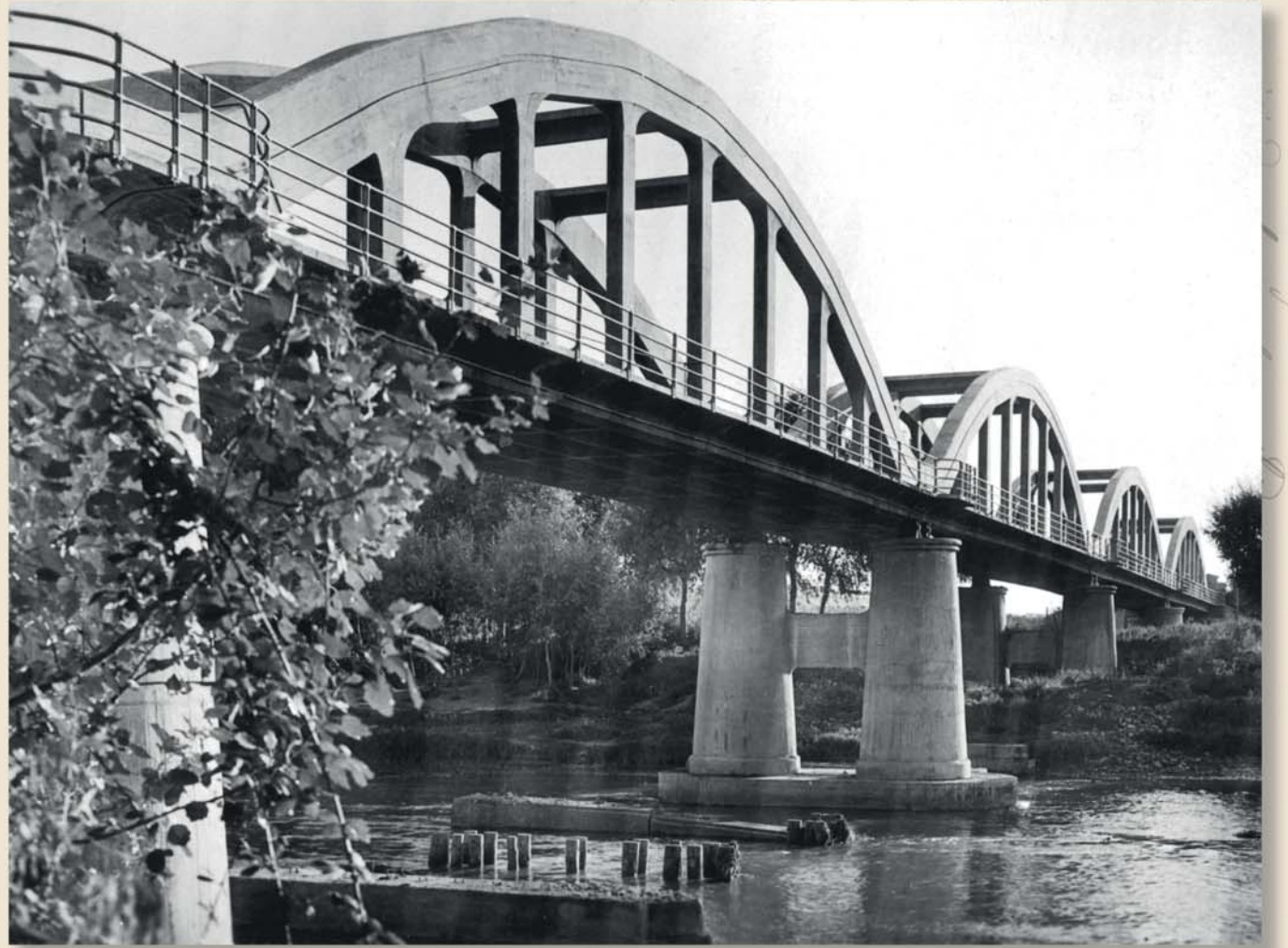
formada per l'alcalde i l'equip de govern, un nombre de regidors designats per ell que no pot superar un terç del total. Es reuneixen, de manera ordinària, cada dilluns.

Celebració del Dia del Municipi, abril de 2016 (fotografia Inma Quesada. AMEP)

Document AMEP, sèrie Circulars

Pont de les Voltes (fotografia Fons Josep Monés i Amat. AMEP)

66

Don Francisco del Castillo.

Para dar cumplimiento á una orden de S.E. y R.L Acuerdo que se me ha comunicado, transcribiendome la que ha recibido el Supremo Consejo, conseqüense á precaver la Emigracion de las familias de las Poblaciones de este principado, y evitar los perjuicios que puede ocasionar á la moral, y á la salud publica la vagancia de estos miserables. Mando á cada una de las Justicias de los Pueblos de este corregimiento, que dentro del tercero dia proximo al del recibo de esta orden pasen á mis manos una noticia ó lista de las familias y personas que faltan de sus respectivos Pueblos y que han amigrado de ellos; Cuyas notas deberan ir firmadas por el Bayle y referendadas por el fiel de fechos: en la inteligencia que á la Justicia que fuese morosa se le aplicara la pena á que diere lugar su inobediencia; y por el contado me acusaran al margen el recibo de esta circular. Barna 30 de Enero de 1818

Fins a ben entrat el segle XX, la difícil situació econòmica que patien moltes famílies, les obligà a continuats moviments de població. El delta del Llobregat, malgrat la insalubritat de segles, fou un focus d'atracció per a molts que s'oferien com a jornalers per fer treballs al camp. Tot i que en molt menor grau, també hi havia una emigració, més especialitzada, d'artesans i professionals. Amb tot, el treball estacional mantenia la població

jomalera en una situació al límit de la subsistència i feia augmentar el nombre de persones que havien de viure d'almoines. Les autoritats de l'època reprimiren amb contundència tot allò que podia alterar l'ordre establert, incloent-hi els moviments de població.

El ràpid creixement de la indústria en el període, a partir de la dècada dels anys 20 i fins als anys 70 del segle passat, obligà a grans moviments migratoris per cobrir la nova demanda de mà d'obra. La població immigrant que s'instal·la al Prat, per primer cop, procedeix de manera majoritària de fora de Catalunya, bàsicament del sud de l'estat. Per instal·lar aquesta població, les àrees metropolitanes de les grans ciutats

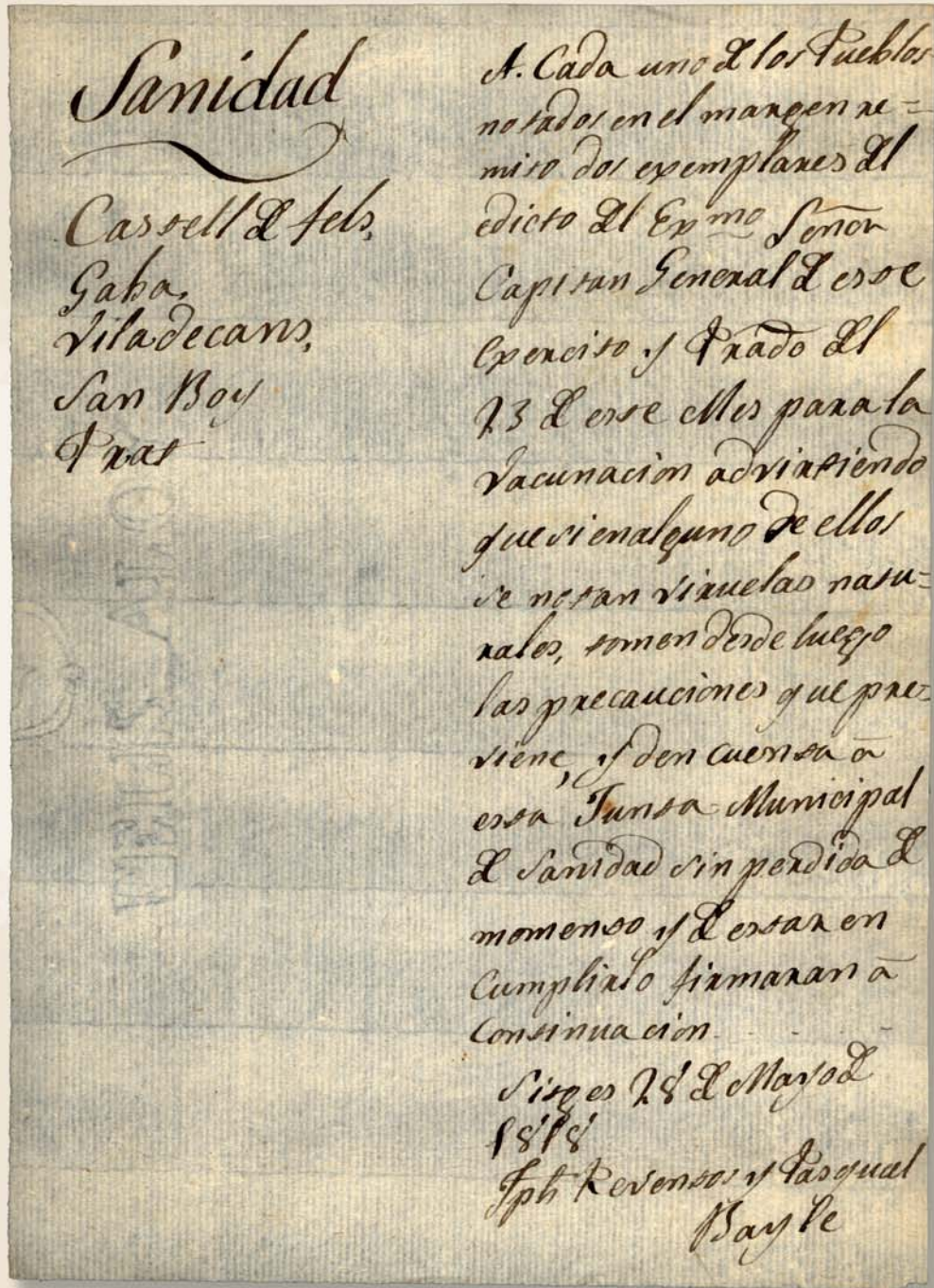
experimenten un creixement espectacular, sense planificació i amb greus mancances d'equipaments, infraestructures i serveis, dominat per l'especulació del sòl. Un cop resolt els déficits derivats de l'època franquista i del creixement de la ciutat, el repte municipal se centrà a trobar la manera de construir un nou model de ciutat basat en l'equilibri respectuós entre les persones i el territori. La dinàmica dels

A l'últim quart del segle XIX els ponts sobre el riu, el ferrocarril i, en general, la millora de les comunicacions van contribuir a obrir noves perspectives per a la ciutat, que era molt més atractiva, especialment per a la indústria, ateses la proximitat amb Barcelona, les característiques del sòl i l'existència d'aigua abundant i barata. La industrialització, a més de comportar el pas de mà d'obra del camp a les fàbriques, provocà

l'arribada massiva de treballadors. L'arribada de La Papelera, inicialment, es va viure com un fet aliè que no interferia en el desenvolupament de la vida quotidiana; La Seda va provocar transformacions immediates. En pocs anys s'incrementaven les xifres de població del Prat en un procés que cada cop anava a més.

Plaça de la Vila (fotografia AMEP)

Document AMEP, sèrie Sanitat

Concentració de nens i pares al pati de la rectoria, abans de 1936 (fotografia AMEP)

66

A cada uno de los Pueblos notados en el margen remito dos exemplares del edicto del Exmo Señor Capitan General de este Exercito y Prado del 23 de este Mes para la Vacunacion advirtiendole que si en alguno de ellos se notan viruelas naturales, tomen desde luego las precauciones que previene y den cuenta á esta Junta Municipal de Sanidad sin perdida de momento y de estar en cumplirlo firmaran á continuacion.
Sitges 28 de Marzo de 1818.
Jph (Josep) Reventos y Pascual Bayle

La verola és una malaltia infecciosa, altament contagiosa, que obliga les persones afectades a fer quarantena. En el passat causava grans estralls entre la població, ja que resultava mortal en molts casos, i deixava seqüeles físiques, especialment a la cara, per a tota la vida. Els únics remeis efectius eren la prevenció i la vacunació. Per això, al llarg de tot el segle XIX s'establiren fortes mesures de control per evitar

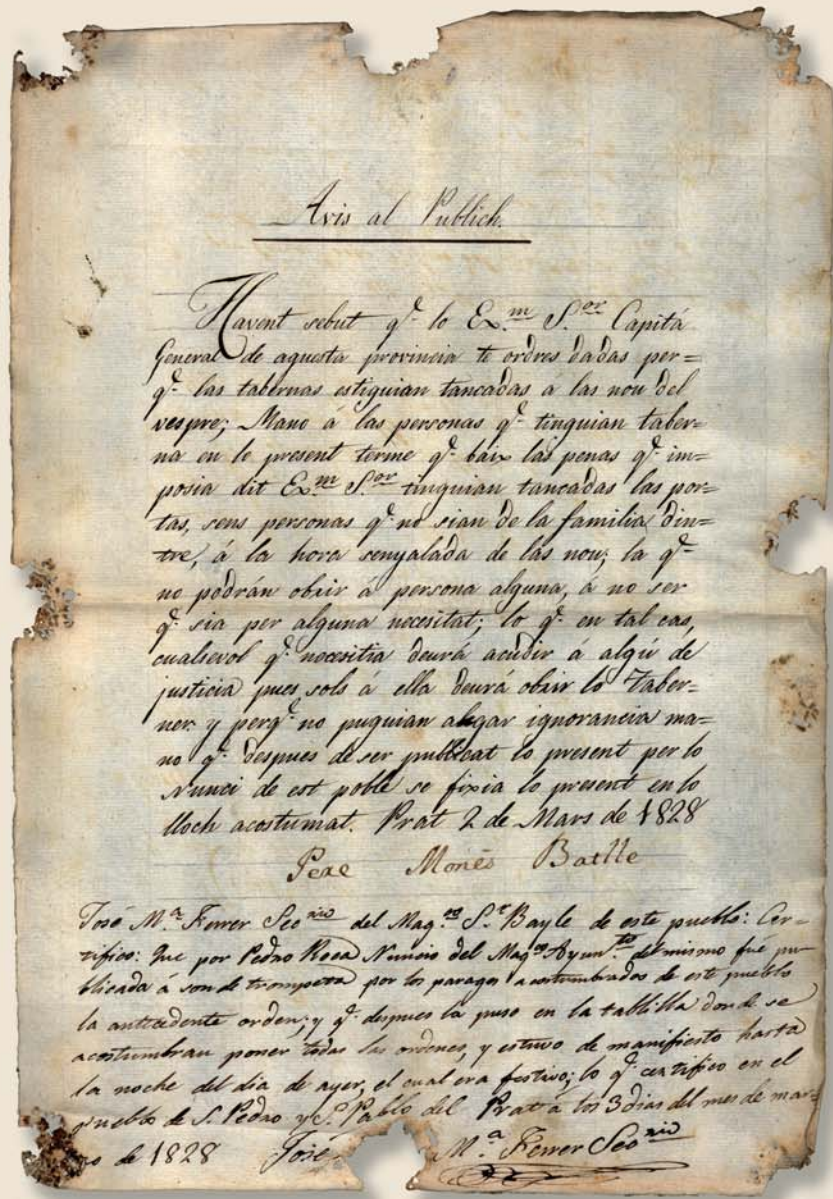
els contagis i es feren campanyes de vacunació entre la població. L'any 1979 l'Organització Mundial de la Salut anuncià l'eradicació de la malaltia a tot el món, tot i que darrerament s'ha convertit en una amenaça com a hipotètica arma biològica.

Els programes de promoció de la salut a l'escola fomenten hàbits saludables i contribueixen a la salut física, emocional i social dels infants.

L'any 1977 es va inaugurar el primer centre sanitari, el CAP Disset de Setembre, abans anomenat Sant Cosme i Sant Damià. Deu anys més tard, el 1987, s'obre el CAP Pujol i Capsada al barri de Sant Cosme. Les necessitats de la població van motivar la construcció d'un tercer CAP, que va rebre el nom de Ramona Via, el 1998.

CAP Disset de Setembre (fotografia AMEP)

Document AMEP, sèrie Establiments públics

Interior del Cafè del Porvenir, situat a l'edifici del Centre Autonomista als anys 20 (fotografia AMEP)

Avis al Publich

Havent Sebut que lo Exm. Sor. Capitá General de aquesta provincia te ordres dadas per que las tabernas estiguian tancadas á las nou del vespre; Mano á las personas que tinguian taberna en lo present terme que baix las penas que imposa dit Exm. Sor. tinguian tancadas las portas, sens personas que no sian de la familia dintre, á la hora senyalada de las nou; la que no podrán obrir á persona alguna, á no ser que sia per alguna necessitat; lo que en tal cas, cualsevol que necessita deurá acudir á algú de justicia pues sols á ella deurá obrir lo Taberner; y perque no puguian alegar ignorancia mano que despues de ser publicat lo present per lo nunci de est poble se fixia lo present en lo lloc acostumat. Prat 2 de Mars de 1828. Pere Monés Batlle

(Anotat al marge)

José M^o Ferrer Secretario del Magco. Sor. Bayle de este pueblo: Certifico: que por Pedro Roca Nuncio del Magco. Ayunto. del mismo fue publicada á son de trompeta por los parages acostumbrados de este pueblo la antecedente orden; y que despues la puso en la tablilla donde se acostumbra a poner todas las ordenes, y estubo de manifesto hasta la noche del dia de ayer, el qual era festivo; lo que certifico en el pueblo de S. Pedro y S. Pablo del Prat a los 3 dias del mes de marzo de 1828. José M^o Ferrer Secretario.

L'any 2011 va entrar en vigor la Llei 42/2010, de 30 de desembre, popularment coneguda com a Llei antitabac. Aquesta llei prohibeix fumar als espais públics i afecta sobretot els locals d'oci, com bars, discoteques, etc. Tot i la controvèrsia inicial, avui es viu amb normalitat la limitació. Les terrasses muntades són una imatge habitual durant tot l'any.

Avinguda de Gallart Monés, coneguda popularment com la Zonilla (fotografia Francesc Serrano. AMEP)

Avis al Publich
Havent sebut q' lo Exm. Sor. Capitá General de aquesta provincia te ordres dadas per que las tabernas estiguian tancadas á las nou del vespre; Mano á las personas que tinguian taberna en lo present terme q' han las penas q' imposa dit Exm. Sor. tinguian tancadas las portas, sens personas que no sian de la familia dintre, á la hora senyalada de las nou; la que no podrán obrir á persona alguna, á no ser que sia per alguna necessitat; lo que en tal cas, cualsevol que necessita deurá acudir á algú de justicia pues sols á ella deurá obrir lo Taberner; y perque no puguian alegar ignorancia mano que despues de ser publicat lo present per lo nunci de est poble se fixia lo present en lo lloc acostumat. Prat 2 de Mars de 1828. Pere Monés Batlle
José M^o Ferrer Secretario del Magco. Sor. Bayle de este pueblo: Certifico: que por Pedro Roca Nuncio del Magco. Ayunto. del mismo fue publicada á son de trompeta por los parages acostumbrados de este pueblo la antecedente orden; y que despues la puso en la tablilla donde se acostumbra a poner todas las ordenes, y estubo de manifesto hasta la noche del dia de ayer, el qual era festivo; lo que certifico en el pueblo de S. Pedro y S. Pablo del Prat a los 3 dias del mes de marzo de 1828. José M^o Ferrer Secretario.

Els centres d'esbarjo han estat des de temps immemorial focus de controvèrsies i conflictes, provocats per les diferències entre els que busquen una estona de distracció i els defensors del descans. A aquest fet cal afegir-hi, en determinats moments històrics, els condicionants morals que patien els locals d'esbarjo, en especial les tavernes, com a centres de mals costums, contraris a la moral i l'ordre.

A bona part del segle XX alguns cafès han estat centres d'activitats i seu d'entitats socioculturals com El Cafè del Porvenir, El Cafè del Pont, El Bar Lázarao...

donde deberá presentar esto para su refundación, como también a los Subdelegados de Policía de los pueblos donde pernocte, y encargo en nombre de S. M. (que Dios guarde) a las Justicias del Reyno, y a las Autoridades militares no le pongan impedimento alguno en su viage sin fundado motivo. Dado en esta Real Audiencia de Valencia a veinte y seis de Julio de mil ochocientos veinte y ocho.

Document AMEP, sèrie Passaports

Primera locomotora de vapor que l'any 1881 va circular pel Prat (fotografia AMEP)

El segle XIX va ser un període força violent i conflictiu: la Guerra del Francès, les guerres carlines, la Revolució de 1868 i la proclamació de la I República, la monarquia d'Amadeu de Savoia, la restauració borbònica, l'enfrontament entre absolutistes i liberals, etc. Per tot això, les mesures que establien els governadors per controlar la població foren molt estrictes. S'arribà a l'extrem d'obligar a expedir un passaport per a qualsevol moviment fora del terme municipal,

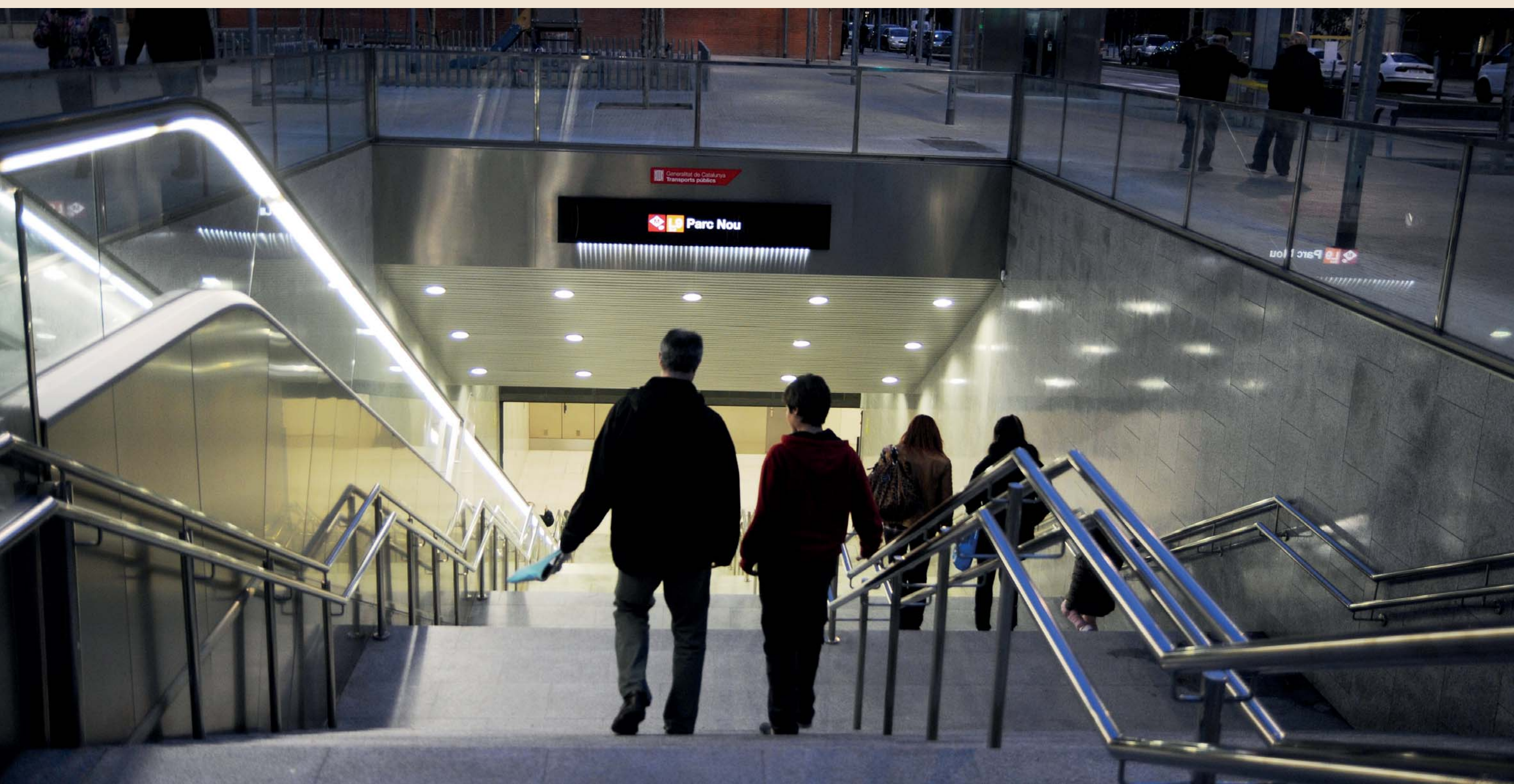
independentment de quina fos la destinació, veïna o llunyana. Els passaports incloïen les dades físiques del subjecte, la destinació i el motiu del viatge. El document reproduït correspon a un home que vol desplaçar-se a diferents municipis per demanar almoïna. Aquesta persona sabia firmar, fet poc habitual tenint en compte la seva condició social.

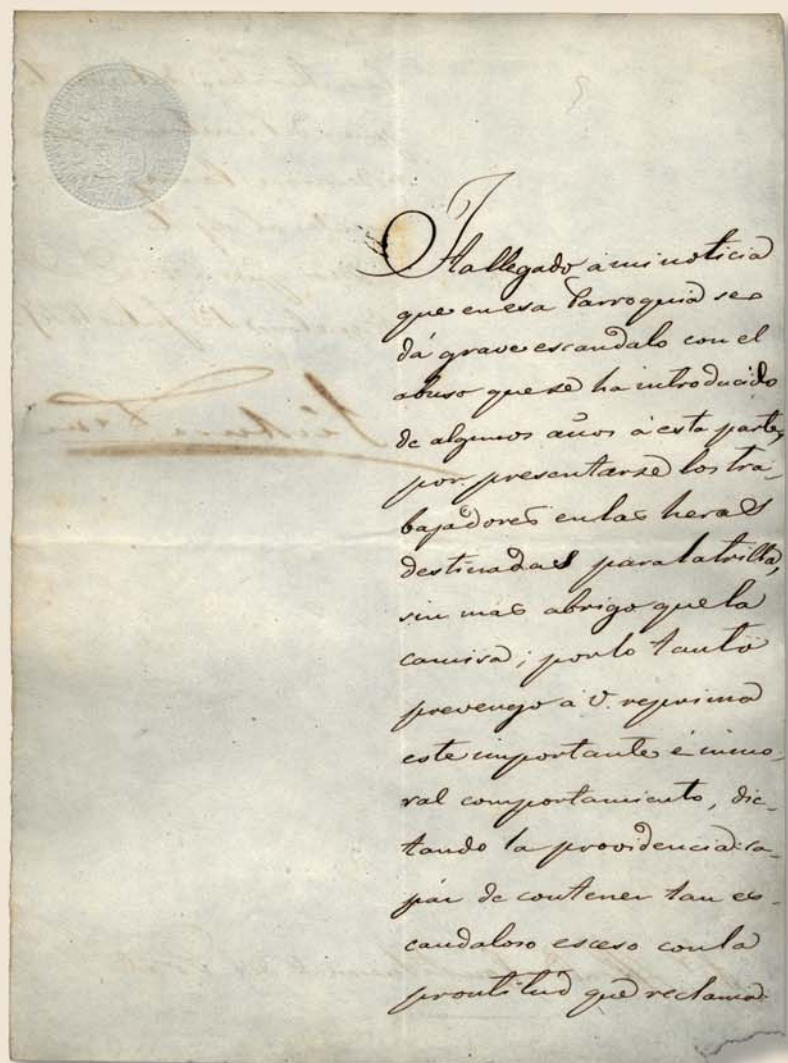
El 17 de desembre de 1881 s'inaugura la línia fèrria Barcelona-Vilanova, amb parada al Prat. El ferrocarril va posar fi, definitivament, a les dificultats de comunicació del Prat i va obrir noves perspectives de creixement. De la mà del ferrocarril arriba la indústria, atreta pels avantatges que ofereix el Prat, entre ells, per fi després de segles, les bones comunicacions.

Les característiques de la ciutat, compacta i sense desnivells, permeten una bona mobilitat a peu o en bicicleta. Tant per desplaçar-nos per El Prat com per traslladar-nos fora del municipi, disposa d'una àmplia xarxa de transport públic, amplificada amb la recent inauguració del metro el febrer de 2016. El trajecte uneix la Zona Universitària amb la T1 de l'aeroport i passa per la Fira Gran Via, la Zona Franca i Collblanc,

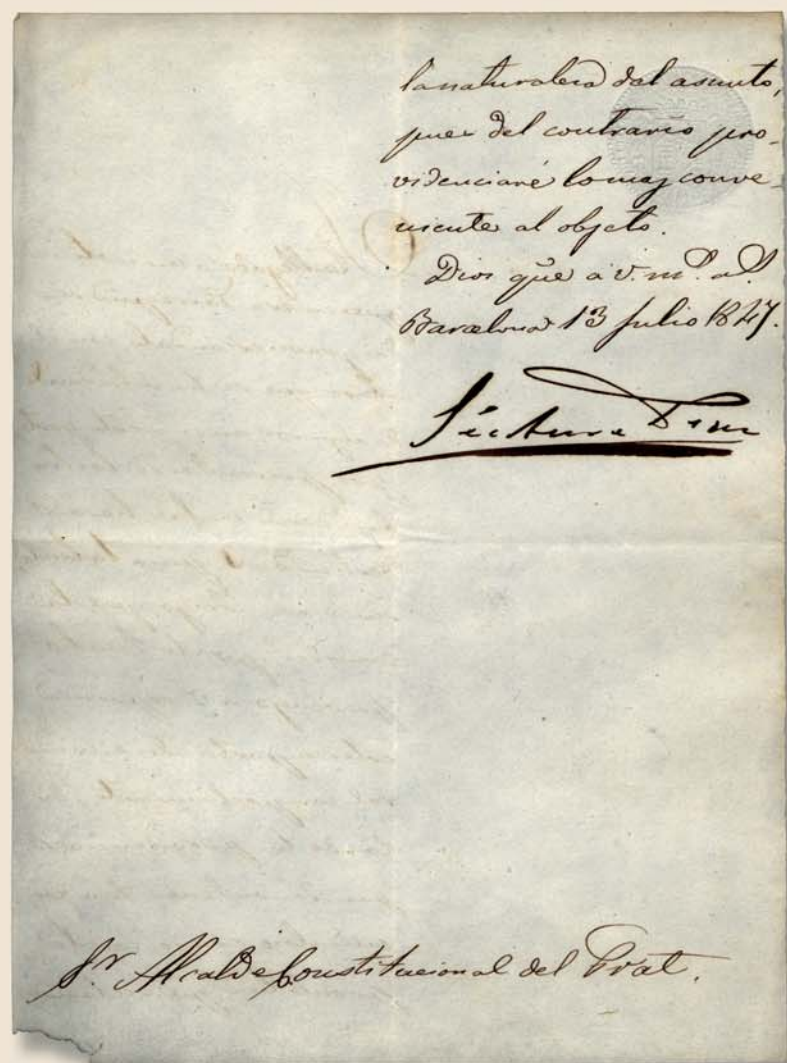
entre altres parades. La bona comunicació amb Barcelona facilita l'arribada de nova ciutadania.

Parada de metro al parc Nou (fotografia Francesc Serrano. AMEP)

Document AMEP, sèrie Moralitat

Ha llegado a mi noticia que en esa Parroquia se dá grave escandalo con el abuso que se ha introducido de algunos años á esta parte, por presentarse los trabajadores en las heras destinadas para la trilla, sin mas abrigo que la camisa; por lo tanto prevengo a V. reprima este importante e immoral comportamiento, dictando la providencia capaz de contener tan escandaloso esceso con la prontitud que reclama la naturaleza del asunto, que del contrario providenciaré lo mas conveniente al objeto.

Treballadors menjant al camp. Any 1935 (fotografia AMEP)

66

Ha llegado a mi noticia que en esa Parroquia se dá grave escandalo con el abuso que se ha introducido de algunos años á esta parte, por presentarse los trabajadores en las heras destinadas para la trilla, sin mas abrigo que la camisa i por lo tanto prevengo a V. reprima este importante e immoral comportamiento, dictando la providencia capaz de contener tan escandaloso esceso con la prontitud que reclama la naturaleza del asunto, que del contrario providenciaré lo mas conveniente al objeto. Barcelona 13 julio 1847.

Les feines del camp sempre s'han caracteritzat per ser molt dures. A més de l'esforç físic que comporten, la meteorologia hi ajudava poc: a l'hivern i a l'estiu, els treballadors estaven de sol a sol al ras. La situació devia ser especialment dura en el temps en què al Prat es conreaven majoritàriament cereals. La sega i les altres feines complementàries es feien en ple estiu. La calor devia ser sufocant. Per això, els jornalers a què

es refereix l'escrit van decidir anar a l'era amb la camisa com a única peça de roba. Val a dir que les camises de l'època eren més llargues que les d'ara, però, malgrat això, l'escàndol, que feia temps que durava, devia ser prou considerable perquè hi intervinguessin les altes instàncies provincials.

La carxofa és la verdura més emblemàtica del Prat. Té més de cent anys d'història i és la reina dels cultius del Delta, amb més de 500 ha conreades al Baix Llobregat.

Les terres del Prat són riques en minerals i molt fèrtils. Això afavoreix la gran qualitat de les hortalisses que s'hi conreen, i la carxofa n'és un bon exemple.

La carxofa Prat es distingeix amb el distintiu de Producte FRESC, creat pel Parc Agrari del Baix Llobregat, que distingeix els productes frescos i d'alta selecció i qualitat que es cultiven dins el Parc Agrari.

La major part de la producció de la carxofa Prat es destina a Mercabarna, per al consum metropolità. Així, la carxofa que s'ha collit al matí, al cap d'unes hores, està a la venda a les

parades dels diferents mercats municipals. A més a més, cada dissabte al matí, a la plaça de Pau Casals, pagesos del Prat i del Parc Agrari del Baix Llobregat venen directament, sense intermediaris, els seus productes de temporada.

Carxofa Prat (fotografia Vanesa Martínez. AMEP)

Dist. Municipal de *Padro Ferrer* *Jaume de*
Prat de Llobregat *S. Felis de Llobregat* *Barcelona*

Estado que demuestra el estado de las edificaciones habitacionales y habitantes que en el distrito municipal en el año 1862 se encuentran en el territorio de las edificaciones y movimiento de personas en el territorio de este distrito municipal.

Edificios	Edificios		Destinados		Habitantes	Habitantes	Habitantes	Habitantes	Habitantes
	de	de	de	de					
Alameda	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Calatrava	19	19	19	19	19	19	19	19	19
Compañía	34	34	34	34	34	34	34	34	34
C. Nueva	4	4	4	4	4	4	4	4	4
C. de la Bufera	12	12	12	12	12	12	12	12	12
C. de la Buñola	17	17	17	17	17	17	17	17	17
C. de la Buñola	3	3	3	3	3	3	3	3	3
C. de la Buñola	9	9	9	9	9	9	9	9	9
C. de la Buñola	14	14	14	14	14	14	14	14	14
C. de la Buñola	17	17	17	17	17	17	17	17	17
C. de la Buñola	24	24	24	24	24	24	24	24	24
C. de la Buñola	16	16	16	16	16	16	16	16	16
C. de la Buñola	51	51	51	51	51	51	51	51	51
C. de la Buñola	12	12	12	12	12	12	12	12	12
Distrito 1er		38	38	38	38	38	38	38	38
Distrito 2o		33	33	33	33	33	33	33	33
Distrito 3er		32	32	32	32	32	32	32	32
Total	253	110	363	362	1	1	1	1	1

Document AMEP, sèrie Padrans

Vista aèria del nucli urbà del Prat. Any 1948 (fotografia AMEP)

El segle XIX és el de la consolidació del nucli urbà del Prat. Els antics camins de la Bunyola i de la Bufera, que conflueixen a la Plaça, es converteixen en carrers. A partir d'aquests eixos principals s'anirà configurant tot el teixit urbà. Aquesta estadística de l'any 1862 recull el total d'edificis existents al Prat, distribuïts en places, carrers i districtes rurals. L'any 1860 les dades demogràfiques donen un total de 1.857 habitants.

Els carrers que hi havia al Prat l'any 1862 eren els següents: Ribera (Doctor Soler i Torrens); Major (Major); Nueva (Eusebi Soler); Bufera (Jaume Casanovas); Buñola (Ferran Puig); Duque de la Victoria (Martí i Julià); Madoz (Madoz); Procesi6n (Santiago Rusi6nol); Rio (Lo Gaiter del Llobregat); Roig (del Sac); Arús (Arús); San Pedro (Sant Pere); Santa Filomena (Verge de Montserrat)

Les primeres indústries que s'instal·len al Prat —l'any 1917, La Papelera Española i l'any 1926, La Seda de Barcelona— no modificaran encara l'estructura agrària de la població. La fase de consolidació, retardada per la Guerra Civil i la postguerra, es caracteritza per la convivència entre una indústria en procés de creixement i una agricultura en retrocés que encara manté, però, el seu nivell.

A partir de finals dels anys seixanta, hi ha un creixement espectacular de la indústria, que sobrepasa àmpliament els índexs de l'agricultura, i es consolida cada cop més el procés de contracció del món rural. El gran repte és aconseguir l'equilibri entre solucionar les necessitats de la ciutat, ordenar-ne el creixement i planificar-ne les futures ampliacions, i conservar el valuós patrimoni natural del Prat.

Des de finals del segle XX el Prat s'ha anat preparant per a la segona gran transformació moderna de la seva economia. El futur del Prat és ser una àrea estratègica de nova centralitat on es concentren els serveis per atendre la conurbació barcelonina. L'aeroport, més enllà de la seva estricta funció com a infraestructura de transport, com a generador de serveis, i el polígon Mas Blau,

concebut com a parc de negocis, són dos dels elements que identifiquen aquesta nova etapa. La companyia americana Amazon, actualment està construint el centre logístic de comerç electrònic al parc de negocis Mas Blau II. La nau té una superfície de 63.000 m2, equivalent a vuit camps de futbol, i contractarà, segons la previsió, a 1500 persones.

Vista aèria del Prat, 2004 (fotografia AMEP)

Dist. Municipal de
Padro Ferrer
S. Felis de Llobregat
Barcelona

Estado que demuestra el estado de las edificaciones habitacionales y habitantes que en el distrito municipal en el año 1862 se encuentran en el territorio de las edificaciones y movimiento de personas en el territorio de este distrito municipal.

*Escuela pública de niñas
de
Prat de Llobregat*

*Pongo en conocimiento de
esta Junta, que estando ya
en la época de las vacaciones
y cumpliendo con las disposicio-
nes de la Junta superior de
instrucción pública, queda re-
sante la escuela durante los
días que dicha Junta ha con-
cedido.*

*Lo que pongo en su conoci-
miento para los efectos correspondien-
tes.*

Dios gué a todos.

Prat 5 Agosto 1884

*La Profesora
Rosa Ribas*

P. Presidente de la Junta local.

Document AMEP, sèrie Ensenyament

Retrat de Rosa Ribas Parellada (fotografia AMEP)

Rosa Ribas Parellada va ser la primera mestra nascuda al Prat. Va néixer l'any 1846 a la masia de cal Quintana i va morir als 40 anys com a conseqüència de les complicacions després del part del seu tercer fill.

El Prat li va dedicar un carrer al costat de l'Institut Baldri Guiera. El carrer de Rosa Ribas és un bon exemple de l'important nombre de carrers dedicats a personalitats locals però que, sovint, no són massa conegudes per una part important dels habitants de la població.

Des del curs 2016-2017 el Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya ha fet oficial el canvi de nom de l'Escola El Prat de Llobregat 1, que ara s'anomena Escola Pepa Colomer, en honor a la primera aviadora catalana de la història. Aquest any l'escola ha volgut celebrar els 104 anys del naixement de la M. Pepa Colomer. El nom va ser triat en un procés participatiu que implicà mestres, famílies i alumnat.

Acte d'homenatge a la pilot M. Pepa Colomer. Montserrat Carreres, filla de Pepa Colomer, a l'esquerra, i Sandra Gallardo, directora de l'escola. (fotografia Inma Quesada. AMEP)

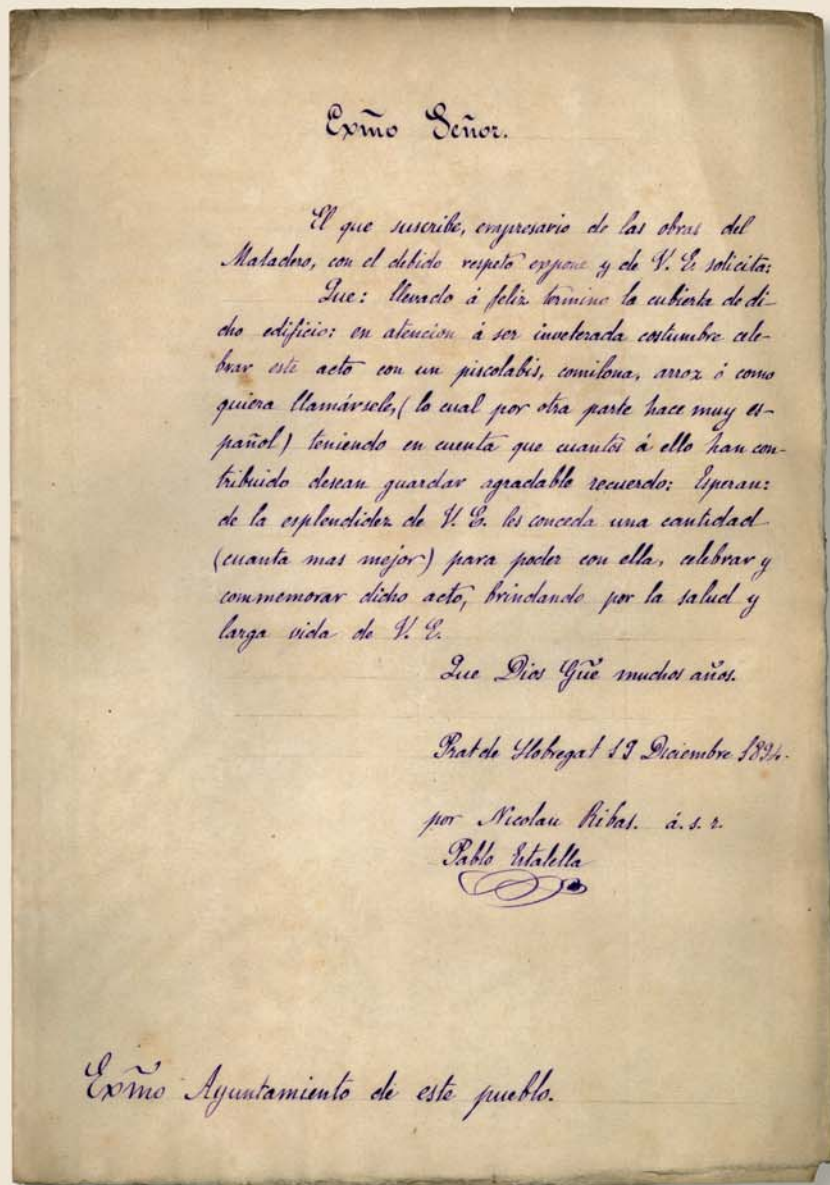

*Pongo en conocimiento de
esta Junta, que estando ya
en la época de las vacaciones
y cumpliendo con las disposicio-
nes de la Junta superior de
instrucción pública, queda re-
sante la escuela durante los
días que dicha Junta ha con-
cedido.*

*Lo que pongo en su conoci-
miento para los efectos correspondien-
tes.*

Dios gué a todos.

Prat 5 Agosto 1884

Document AMEP, sèrie Obres

Document AMEP, sèrie Plànols

Exmo Señor.

El que suscribe, empresario de las obras del Matadero, con el debido respeto expone y de V.E. solicita:

Que: llevado á feliz termino la cubierta de dicho edificio; en atencion á ser inveterada costumbre celebrar este acto con un piscoalabís, comilona, arroz ó como quiera llamársele (lo qual por otra parte hace muy español) teniendo en cuenta que cuantos á ello han contribuido desean guardar agradable recuerdo: Esperan: de la esplendidez de V.E. les conceda una cantidad (cuanta mas mejor) para poder con ella, celebrar y conmemorar dicho acto, brindando por la salud y larga vida de V.E.

Que Dios guarde muchos años.

Prat de Llobregat 19 Diciembre 1894

por Nicolau Ribas á.s.r.

Pablo Estalella

L'any 1894, abans de l'arribada de la indústria, l'antic escorxador s'havia ampliat amb la construcció d'una nau destinada especialment al porcí. Els treballadors de l'obra, adjudicada a l'empresari Nicolau Ribas, reclamen a l'Ajuntament una antiga tradició que ha arribat fins als nostres dies: quan es cobreix l'obra, el promotor ha de pagar un bon àpat als paletes i als altres treballadors, per tal de garantir que la construcció tindrà un final feliç.

Cap als anys seixanta del segle XIX, el Prat, població totalment pagesa, disposava de dos escorxadors de propietat privada. Les autoritats locals, preocupades per la salubritat de la població, van decidir buscar una nova ubicació, lluny del nucli urbà, per a un nou escorxador municipal. Els terrenys escollits eren propietat de Ramon de Ponsich i estaven situats molt a prop del carrer Major. Aquest escorxador funcionà durant anys i la

construcció de la línia fèrria contribuï a separar-lo, encara més, dels habitatges. En entrar al segle XX, a la dècada dels anys deu, començaren les reformes modernes del Prat i els terrenys de l'escorxador van ser venuts a un industrial del País Basc, que hi va construir la seva fàbrica, La Papelera Española (1917). Mentrestant, es treballava en el projecte de construcció d'un nou escorxador seguint el projecte de l'arquitecte municipal, Antoni Pascual.

Al mateix espai on estava instal·lat l'escorxador es va construir un nou edifici cultural, el Cèntric Espai Cultural. Inaugurat el desembre de 2010, l'equipament ha transformat, dinamitzat i revitalitzat de manera molt intensa la vida sociocultural del Prat i en especial, la de l'entorn.

L'any 2016, es va posar en marxa la línia 9 del metro, i es va inaugurar la remodelació de la plaça de Catalunya.

Cèntric Espai Cultural (fotografia Vanesa Martínez. AMEP)

El que suscribe, empresario de las obras del Matadero, con el debido respeto expone y de V.E. solicita:
Que: llevado á feliz termino la cubierta de dicho edificio; en atencion á ser inveterada costumbre celebrar este acto con un piscoalabís, comilona, arroz ó como quiera llamársele (lo qual por otra parte hace muy español) teniendo en cuenta que cuantos á ello han contribuido desean guardar agradable recuerdo: Esperan: de la esplendidez de V.E. les conceda una cantidad (cuanta mas mejor) para poder con ella, celebrar y conmemorar dicho acto, brindando por la salud y larga vida de V.E.

Que Dios guarde muchos años.

Prat de Llobregat

por Nicolau Ribas á.s.r.

Pablo Estalella

N.1343.818

Document AMEP, sèrie Festa Major

Ball a l'envelat. Any 1940 (fotografia Fons Josep Monés i Amat. AMEP)

“

Sor. Alcalde.

Los que suscriben vecinos de esta población altamente esponen. Que como quiera que en la comunicación que por esta Alcaldía nos fue dirigida en 1º del que rije se les manifiesta que colocaremos el entoldado (entoldado) para el lavantamiento del cual se nos otorgó el competente permiso en el sitio de la Plaza que por esta Alcaldía se señala. Suplicamos que debiendo dar al adornista algunos datos referentes al perímetro que aquel deba ocupar para ver las variaciones que deba introducir en el que se le tiene alquilado, se dignará V. A la mayor brevedad posible señalarnos el sitio indicado todo de conformidad a lo acordado por este Ayuntamiento. Prat de Llobregat 17 de Setiembre 1877. Rafael Codina

(al marge) Prat 20 setiembre 1877. Por providencia del día de hoy el Sr. Alcalde acordó denegar ó anular el permiso que les fue concedido a los recurrentes por falta de mayoría en él acuerdo en que se les concedió y por no creer conveniente se levante en la plaza entoldado alguno.

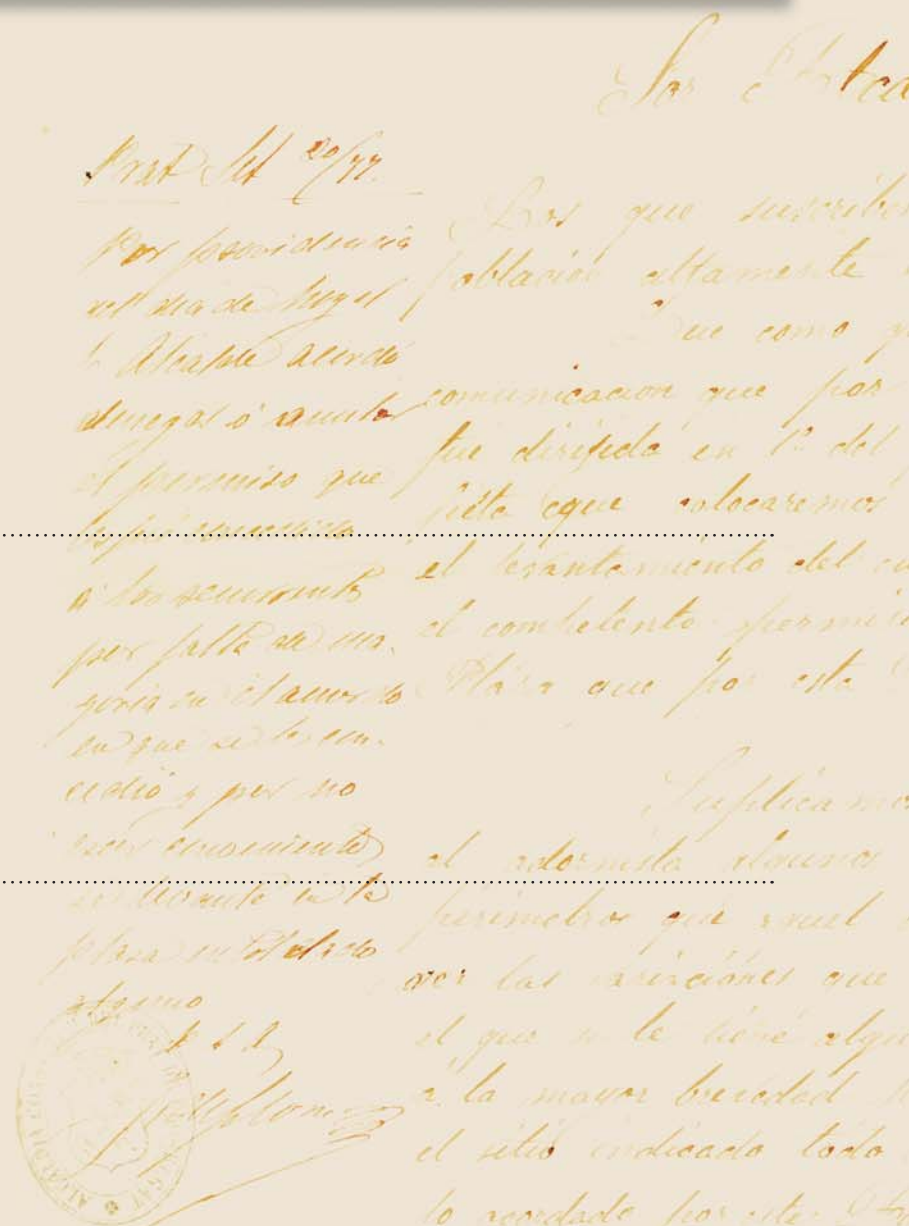
El Prat, un poble agrícola dedicat al conreu dels cereals fins ben enllà del segle XIX, celebrava la Festa Major per la festivitat dels seus sants patrons, sant Pere i sant Pau, el 29 de juny. El juny era un dels mesos en què l'activitat agrícola era més intensa, perquè coincidí amb la sega. Per aquest motiu, els pratencs protestaven perquè no podien gaudir de la festa. La solució va ser buscar una nova data més idònia, la triada va ser la del 26 de

setembre, festivitat dels sants Cosme i Damià. Aquests sants, metges, van ser instituïts com a copatrons l'any 1560, en vista de la gran quantitat de malalties que afectaven la població. Durant anys van coexistir les dues festes, però al final es va imposar la celebració del setembre. A més de la celebració religiosa, el ball era el centre de l'activitat festiva i l'envelat constituït des del darrer quart del segle XIX, un centre d'atracció

imprescindible, encara que els sol·licitants de la instància que reproduïm no tingueren gaire èxit en la seva pretensió.

Des de fa alguns anys, per la Festa Major, s'ofereixen una gran diversitat d'actes, que es reparteixen per tots els espais de la ciutat.

Nits a l'estació, Festa Major. (fotografia Vanesa Martínez. AMEP)

Ignacio Girban y Hermanos, de 0'09 metros.

En general los herrajes todos se elegirán de este tipo de fabricación, debiendo aprobarlos previamente en su calidad, tamaño y número el arquitecto inspector de la obra.

Materiales y modo de ejecución de las obras.

ART. XIX.- Cimentación.- La cimentación de hormigón para los mástiles y áncoras de los vientos se construirá en la forma que indique el Director de las obras siendo de cargo del contratista el suministro del material y mano de obra completos.

ART XX.- Zanjas para los cables.- Las zanjas para el paso de cables se construirán siguiendo el trazado que marcará el Director de la obra. Su sección será rectangular, de 0'20 por 0'20. Las paredes verticales serán de tabique doblado de 0'10 de espesor y la soleira de hormigón de cemento natural de 0'15.

ART. XXI.- Fundaciones de las máquinas.- Las fundaciones de las máquinas se construirán de hormigón de la proporción que se indicará y de las dimensiones que señalará el director de la obra.

ART XXII. Interpretación de los planos.- Los dos contratantes convienen en entregar la interpretación de los planos y dirección de las obras al arquitecto Don José Puig y Cadafalch, sin intervención de tercero en lo que se refiere en la interpretación técnica de los mismos y de la presente contrata.

El contratista se compromete además a auxiliar al arquitecto inspector en sus reconocimientos.

El contratista se obliga a permitir la entrada a la obra a las personas que designe el arquitecto inspector y facilitar la instalación de maquinaria, etc. desde el momento que el arquitecto inspector lo señale.

ART. XXIII.- Replanteo.- El contratista deberá

Document AMEP, sèrie Obres

Treballs de construcció de la Central Telefònica Marconi (fotografia Pons Josep Monés i Amat. AMEP)

L'estació telefònica Marconi del Prat es va construir l'any 1911 a la finca propietat de la família Bertrand. El disseny de l'edifici i la direcció tècnica de les obres van anar a càrrec de l'arquitecte Josep Puig i Cadafalch, i el constructor va ser l'empresari pratenc Josep Monés i Jané. El sistema telefònic de Marconi no utilitzava fils com la telegrafia tradicional, sinó que es basava en ones que eren captades

per unes grans antenes receptores. El sistema ideat per Marconi va ser una autèntica revolució, especialment pel que fa a les comunicacions transoceàniques. Josep Puig i Cadafalch, arquitecte, historiador de l'art, arqueòleg i polític va ser una de les personalitats més completes i destacades del seu temps. Josep Monés i Jané, regidor durant sis anys i alcalde del 1916 al 1917, va ser un dels principals dinamitzadors de la vida

cultural pratenc. Com a constructor, va aixecar alguns dels edificis més destacats del Prat, com la Granja La Ricarda o La Papelera Española. L'Ajuntament del Prat va declarar la Telegrafia com a bé cultural d'interès local l'any 1996, i forma part del Catàleg del patrimoni arquitectònic local, aprovat l'any 2002. El document reproduït, cedit per la família Monés a l'Arxiu municipal, és un fragment del

contracte de construcció, signat entre l'empresa de Marconi i Josep Monés.

L'arquitecte Lluís Domènech Girbau, l'any 2004, va restaurar l'edifici de la Telegrafia dins dels acords entre l'Ajuntament del Prat i AENA derivats de la construcció de la pista de la T1 de l'aeroport. L'edifici, però, es troba dins el recinte de l'aeroport. Enguany se celebra l'any Puig i Cadafalch que commemora el 150è aniversari del seu naixement i els 100 anys com a president de la Mancomunitat de Catalunya.

La Telegrafia després dels treballs de restauració (fotografia AMEP)

1-VIII-921

Muy Sr mio.
Por encargo del Dr D Gustavo Pittaluga, Presidente de la Comisión antipalúdica, remito a Ud el adjunto talón al envío de 5.000 pildoras.
Aprovecha esta ocasión para ofrecerse de Ud aftmo y s.s.

Collaboració

Dr Alcega Presidente de la Comisión antipalúdica
Prat de Llobregat

Document AMEP, sèrie Sanitat

Passeig en barca, a començament del segle XX (fotografia Fons Josep Monés i Amat. AMEP)

El deficient estat sanitari va ser una constant al Prat fins ben enllà del segle XX. El fet de tenir tot el terme municipal al delta del Llobregat afavoria la formació de llacunes, estanys i maresmes. A aquest fet natural calia afegir-hi el costum de la població pagesa d'estanyar els camps per eliminar la sal de la terra, i la proliferació de conreus de canem i arròs. El resultat va ser l'aparició d'epidèmies de còlera, i el paludisme es va convertir en endèmic.

En els anys vint del segle passat destaquen els treballs de la Comissió Antipalúdica, que intentava erradicar aquesta malaltia dels deltes catalans i que al Prat aconseguí, entre altres mesures, prohibir durant anys el conreu d'arròs.

El poblament del Prat ha estat més tardà que a la resta de pobles del voltant, a causa, especialment, de les condicions físiques del Delta. La insalubritat general i l'abundor de maresmes, estanys... van fer que aquestes terres no fossin considerades bones per a l'establiment humà. Els primers pobladors, segle X, van haver de lluitar durament per aconseguir uns sòls habitables i conreables. A l'inici del segle XIX, un

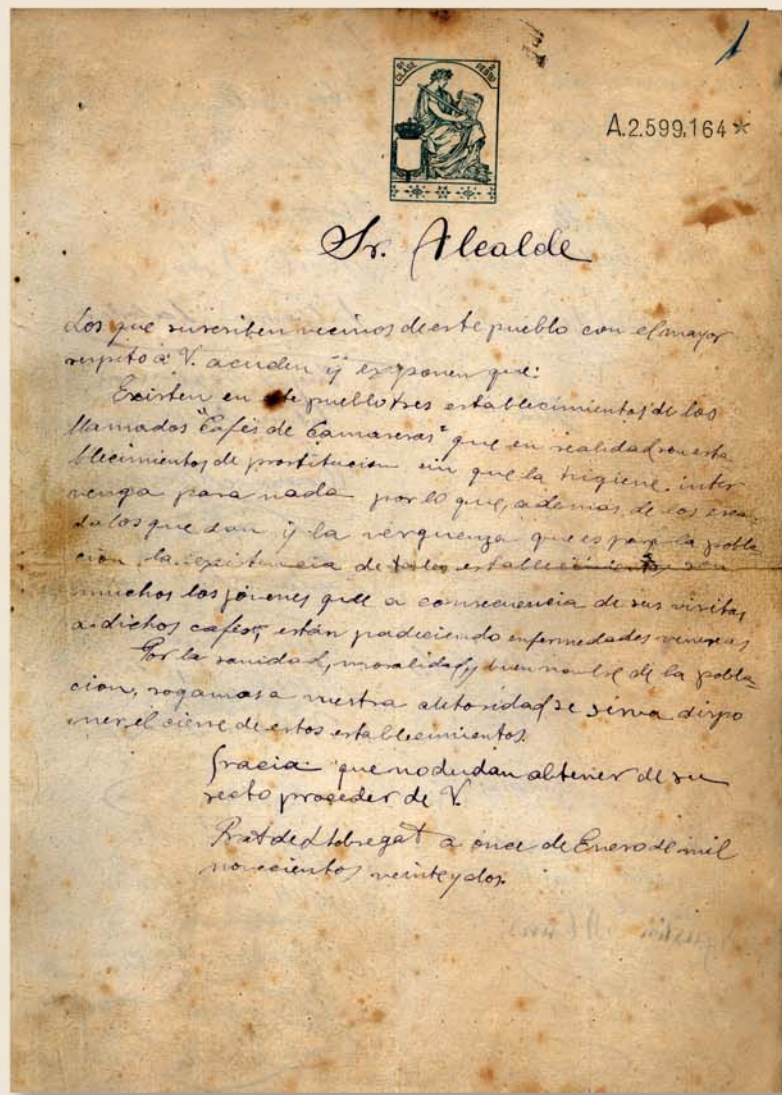
quart de les terres del Prat eren marines, zones pantanoses permanentment inundades, i estanys. La transformació de l'agricultura pratenc a l'darrer quart del segle XIX, que comportà el sanejament i l'exploració d'antics erms i marines, va contribuir a millorar l'estat sanitari de la població.

Actualment, al Delta s'hi troben molts insectes que, encara que molestos, no provoquen greus conseqüències. Un exemple és el mosquit tigre, originari del sud-est asiàtic i que ha colonitzat molts països mitjançant el comerç de pneumàtics i de plantes que contenien aigua. L'estiu de 2004 es va detectar per primera vegada a Catalunya, a la població de Sant Cugat del Vallès. El mosquit tigre diposita els ous que

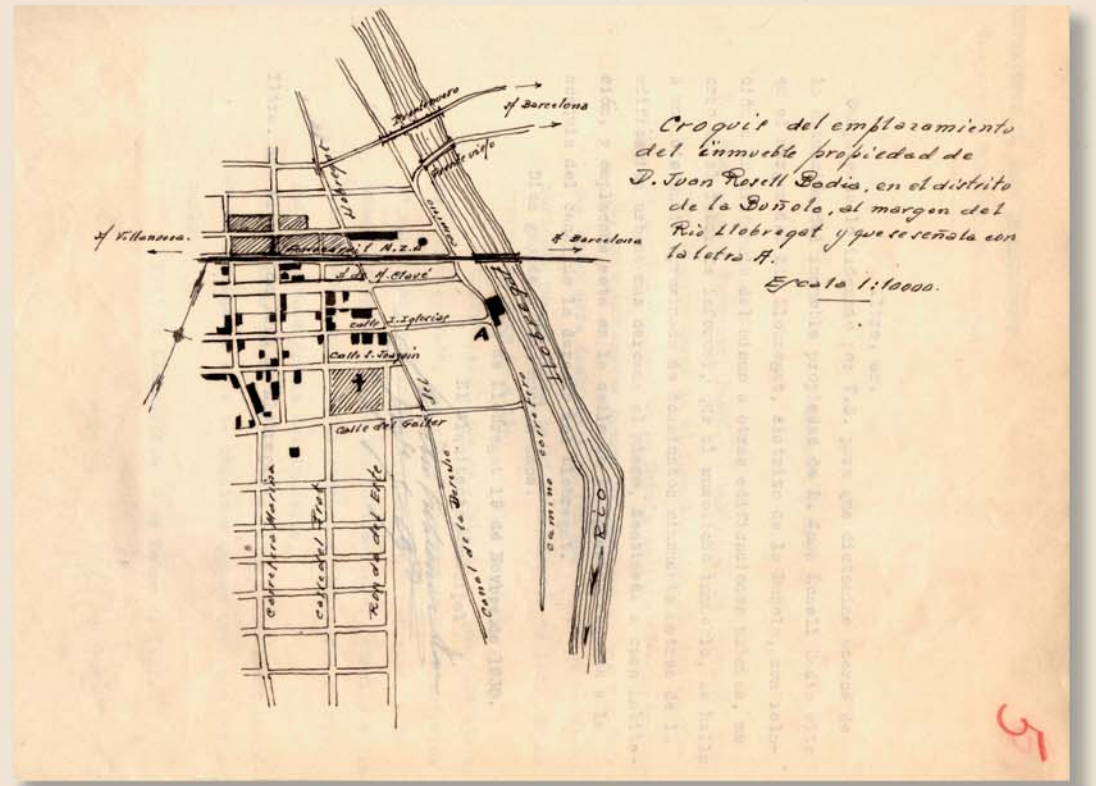
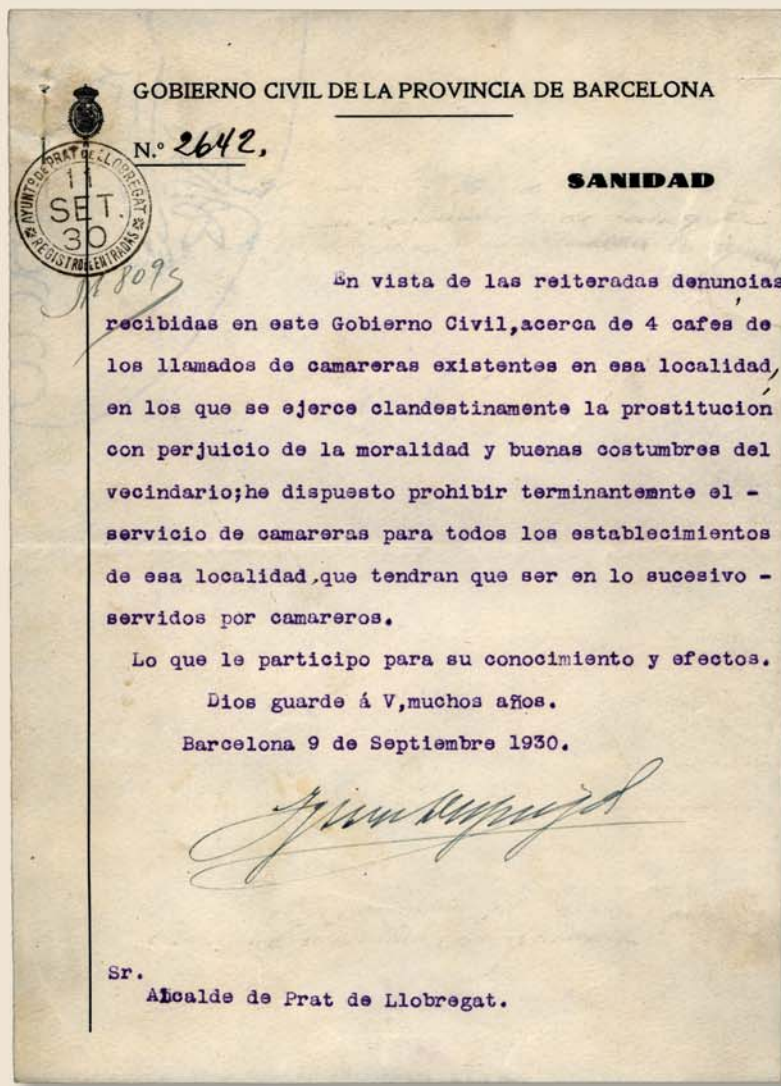
donen lloc a les larves en qualsevol massa d'aigua petita, estancada, com gerros, plats de testos, cubells etc. És actiu de dia i a l'exterior de les cases, i s'amaga en àrees ombrívols. Pica molt, però a les nostres latituds les seves picades no són un perill per a la salut.

Delta del Llobregat, 2011 (fotografia AMEP)

Document AMEP, sèrie Sanitat

Document AMEP, sèrie Activitats

“

Sr. Alcalde

Los que suscriben vecinos de este pueblo con el mayor respeto de V. acuden y exponen que: Existen en este pueblo tres establecimientos de los llamados "Cafés de Camareras" que en realidad son establecimientos de prostitucion sin que la higiene intervenga para nada por lo que, ademas de los escandalos que dan y la verguenza que es para la poblacion la existencia de tales establecimientos, son muchos los jovenes que a consecuencia de sus visitas a dichos cafes estan padeciendo enfermedades venereas. Por la sanidad, moralidad y buen nombre de la poblacion, rogamos a vuestra autoridad se sirva disponer el cierre de estos establecimientos. Gracia que no dudaran obtener de su recto proceder de V. Prat de Llobregat a once de Enero de mil novecientos veinte y dos.

Aquesta queixa formal, presentada en forma d'instància a l'Ajuntament, l'any 1922, anava acompanyada de seixanta firmes. La queixa era contra els locals que s'anomenaven cafés de cambreses i que, segons els signants, eren centres de prostitució encoberts. L'any 1922, el Prat comptava amb 3.765 habitants i crida l'atenció que hi hagués tres establiments d'aquest tipus.

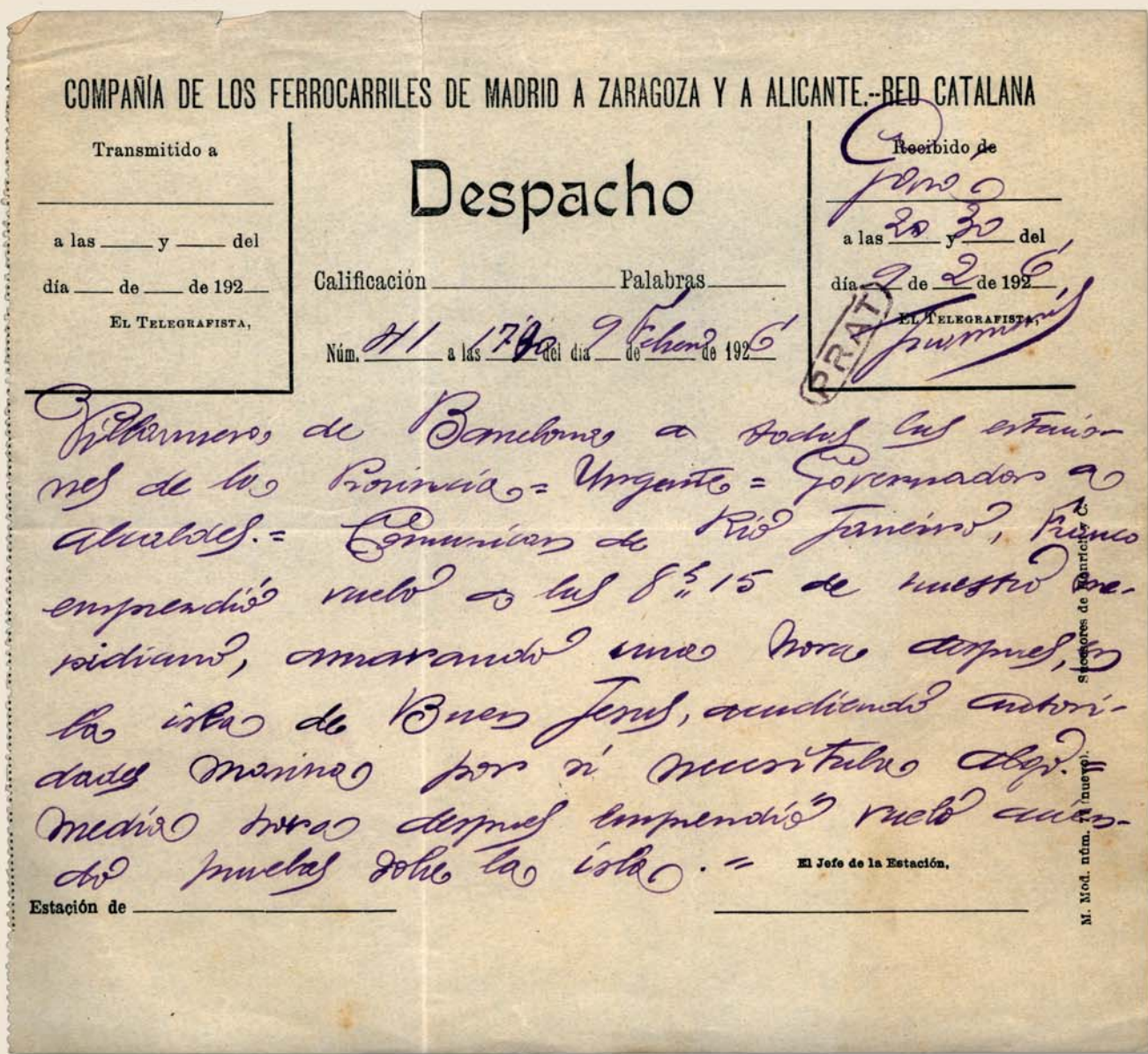
La prostitució es descriu com "la professió més antiga del món". Les primeres mencions a aquesta pràctica són molt antigues i es refereixen a la prostitució sagrada, és a dir, a les dones que tenien relacions sexuals en honor de les divinitats. A Espanya hi ha un buit legal, no es considera delictes, no és il·legal, però tampoc està regulada com a activitat legal.

Jardins de Cal Saboya (fotografia Francesc Serrano. AMEP)

De tots els locals, anomenat cafés de cambreses que van existir al Prat, el més popular i el que va durar més anys va ser cal Saboya. Era una masia a tocar del riu al final dels carrer Anselm Clavé i Ignasi Iglésias. El permís d'obertura —com a bar— correspon a finals del 1926. Al noticiari pràctic en els anys de la República s'hi anunciava, sense vergonya. El local es torna a regularitzar, obertament com a prostíbul el gener de 1931. Durant la Guerra Civil, els anarquistes que formaven part del Consell municipal, van forçar

el tancament de tots els prostíbuls per tal de dignificar la condició de les dones. Després de la Guerra, cal Saboya va tornar a obrir les portes i a la mort del propietari el negoci el continuà la seva parella. Segons un document municipal, cal Saboya tancà el 1949, però és possible que continués uns anys. Amb la imposició del règim franquista, la prostitució fou tolerada i no es va declarar il·legal fins a l'any 1956.

Document de l'AMEP, sèrie Aeroport

Avioneta que sobrevola el nucli urbà, cap al 1935. (Fotografia AMEP)

66

Villamero, de Barcelona a todas las estaciones de la Provincia = Urgente = Gobernador a Alcaldes = Comunicar de Rio de Janeiro, Franco emprendió vuelo a las 8h15 de nuestro meridiano, amaranado una hora después, en la isla de Buen Jesus, acudiendo autoridades marina por si necesitaba algo = Media hora despues emprendió vuelo aciendo (sic) pruebas sobre la isla. 9 de Febrero de 1926"

Ramon Franco Bahamonde hauria passat a la història per ser un brillant pilot, si no hagués estat germà del dictador Francisco Franco, que eclipsà i condicionà el seu història. Ramon ingressà a l'aviació militar i l'any 1926, amb l'hidroavió *Plus Ultra*, va travessar l'Atlàntic, des de Palos de Moguer fins a Buenos Aires; d'aquesta manera va establir un rècord de distància. De conviccions republicanes, va ser nomenat director general

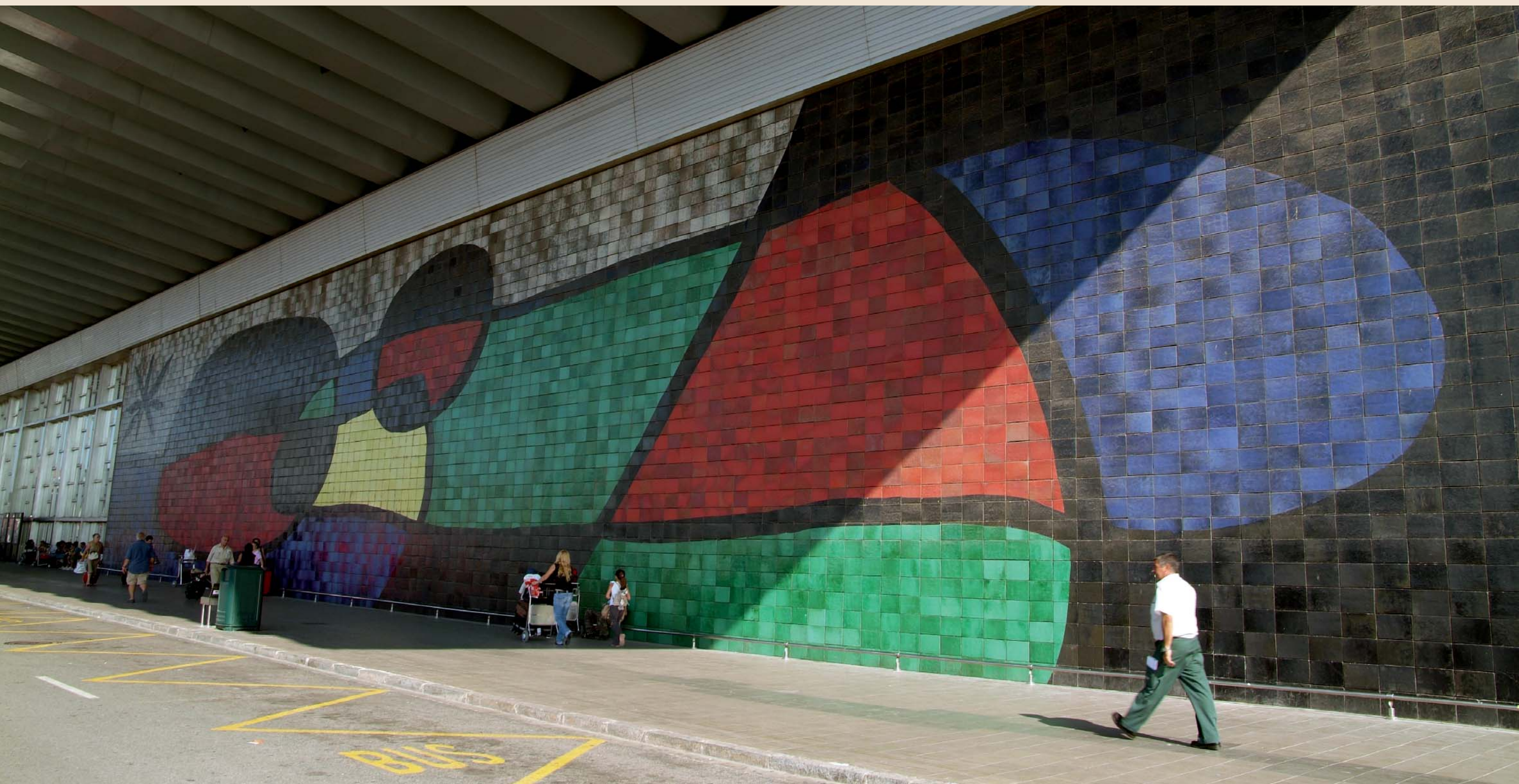
d'Aeronàutica l'any 1931, càrrec que ocupà poc temps, ja que va ser destituït pel seu suport als anarquistes andalusos. També va ser diputat per Barcelona a la candidatura de l'Esquerra Catalana en les eleccions del juny de 1931. Les pressions familiars devien contribuir al seu posicionament amb els insurrectes en el cop d'estat del 18 de juliol i durant la guerra va actuar com a pilot de bombarders. Alguns han volgut

veure circumstàncies estranyes en la seva mort en un accident, a prop de les Balears, l'any 1938.

L'any 1941, sobre la base dels antics camps d'aviació, es va construir l'Aeroport Nacional, que va ser ampliat per primer cop l'any 1949. L'any 1968 s'inaugurà la nova terminal de passatgers que, dos anys més tard, incorporà el mural de l'artista Joan Miró, realitzat en col·laboració amb el ceramista Llorenç Artigas. Aquest mural de benvinguda actualment a la Terminal 2 es va convertir en tot un símbol de l'aeroport.

El mural es va instal·lar el setembre de 1970. Consta de 4.865 plaques de gres esmaltat i fa 50 metres d'ample i 10 metres d'alçada. És un element d'interès que forma part del Pla especial i catàleg per a la protecció del patrimoni històric, arquitectònic i ambiental del municipi del Prat de Llobregat, aprovat l'any 2004.

El mural de Miró a la Terminal 2 (fotografia Francesc Serrano. AMEP)

Liga contra la Pública Inmoralidad
 Rubia de José, 82, pral.
 Barcelona

Barcelona Julio de 1927.

Sr. Alcalde de

Muy distinguido Sr.: Me confío a la benevolencia de V. S. para esperar que se dignará atender el ruego de esta Liga contra la Pública Inmoralidad, de que en cuanto dependa de la autoridad de V. S., las playas de esa población sean vigiladas y libradas de los abusos que en época de baños suelen ocurrir.

Por desgracia es muy frecuente que individuos de todos sexos, faltados de represión y con pretexto del baño, en las playas olviden el respeto debido al público y se comporten ante él con las mismas licencias que se permitirán en sus alcobas, y se desmanan a la vista de todos, o aparecen sin más que una señal de traje que, por lo escaso o ajustado al cuerpo, ni siquiera disimula lo que honestamente no se puede exhibir; añadiendo algunas ciertas expansiones que, en tales circunstancias, necesariamente provocan a escándalo.

Algo de ésto se ve en los mismos establecimientos de baños; pero mucho más ocurre en las playas libres, sobre todo en las que están lejos de donde suelen actuar los agentes de la autoridad; que las playas son actualmente frecuentadísimas gracias a las facilidades que da el uso del automóvil.

Es manifiesto el agravio que así se causa a sin número de ciudadanos y de familias honestas, y la coacción moral que se les hace impidiéndoles disfrutar igualmente de la playa con el sosiego a que tienen derecho. Y es indudable también que la autoridad debe intervenir en su favor, restableciendo los fueros de la decencia pública. Creemos que la autoridad tan dignamente ejercida por V. S., habrá previsto a ello; pero como bien podría ser que sus provisiones no fuesen aún las exigidas por la creciente inmoralidad introducida de año en año en las playas, principalmente por extranjeros que nos confunden con países coloniales, esta Liga, cumpliendo con el fin suyo especial, y esperando el apoyo de la autoridad de V. S., como cuenta con el apoyo del Excmo. Sr. Gobernador civil de Barcelona, se permite proponer a V. S. la adopción de disposiciones examinadas:

1.ª - a que por medio de cartelitos en lugares a propósito, se recuerde a todos los concurrentes a establecimientos de baños y playas, dentro de la jurisdicción de V. S., que están obligados a no vestirse y desnudarse sino en lugares cerrados; a llevar trajes de baño completos y de ningún modo los llamados "slips" o parecidos; a taparse con capas cuando van o vienen del baño y mientras permanecen a la vista del público, y a guardar siempre la debida postura.

Document de l'AMEP, sèrie Platja

2.ª - a que se impongan sanciones adecuadas, a los infractores.

3.ª - a que se ejerza la necesaria vigilancia por los agentes de la autoridad, acudiendo si es menester a los Mosos de Escuadra y a la Guardia Civil para las playas alejadas de la población.

4.ª - a que se dé facilidad para que cualquier ciudadano denuncie cualquiera infracción que se observe.

Por último, me es grato manifestar a V. S., que esa intencionalidad en la vigilancia de las playas, tiene afortunadamente carácter general; y para que lo sea tanto como posible, es que interviene esta Liga repitiendo las anteriores recomendaciones a todas las poblaciones costeras de Cataluña, bien convencida de que con la actuación persistente de todos, se conseguirá desterrar la inmoralidad en las playas y devolver a nuestro pueblo honrado, el pacífico disfrute de las mismas.

Reconocido a la buena acogida que V. S. se sirva dispensar a la presente, le dá expresivas gracias y le saluda atentamente en nombre de esta Liga.

El Presidente
 J. Carrat

Banyistes a la platja del Prat, anys 20. (fotografia Fons Josep Monés i Amat. AMEP)

L'any 1907, Bernat Picornell havia fundat el Club Natació Barcelona, el primer de tot l'estat, i el 1912 es constituïa el Femina Natació Club, el primer per a dones. Catalunya sempre va ser pionera en aquest esport i els nedadors catalans van ser els primers a participar en uns jocs olímpics (Anvers, 1920). Aquesta evident modernitat contrastava amb la dura realitat social, en què entitats com la *Liga contra la*

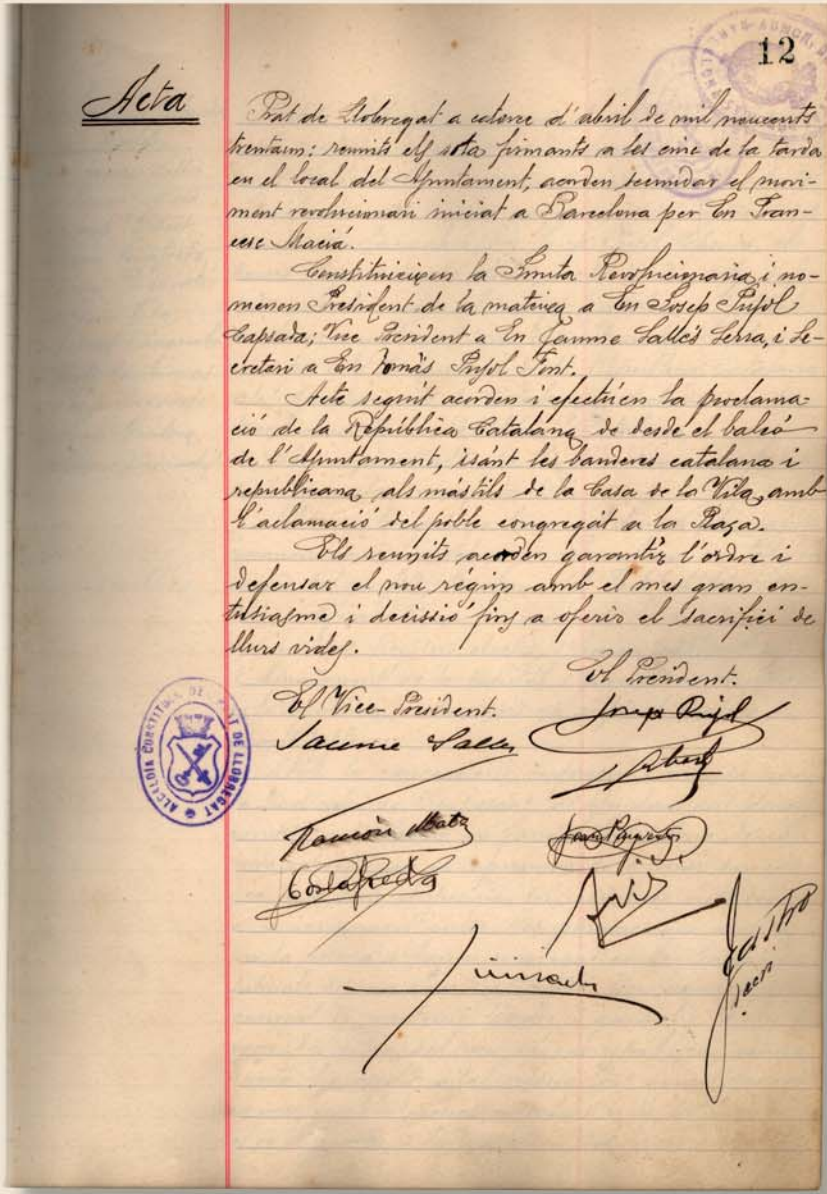
pública immoralidad tenien una forta influència i les autoritats de l'època seguien els seus suggeriments. La *Liga*, disposada a atacar tot allò que pogués atemptar contra la moral i l'ordre, tenia posat el bany públic en el seu punt de mira. L'Ajuntament del Prat rep, el juliol del 1927, una petició per prohibir el que anomenen *conductes abusives i exhibicionistes*. Del contingut del text resulta molt significatiu el punt primer.

A l'actualitat la platja del Prat té una longitud de 5,5 km, des de la desembocadura del riu Llobregat fins a l'estany del Remolar. D'aquests 5,5 km, 3 km són aptes per a l'ús social. A la platja hi trobem el Centre Municipal de Vela, destinat a la pràctica d'esports nàutics, i el CRAM, el Centre de Recuperació d'Animals Marins.

La platja del Prat es divideix en 5 grans trams:
 —Platja del Remolar (700 m), protegida
 —Platja de la Roberta (1.100 m), protegida
 —Platja de Can Camins (1.185 m)
 —Platja naturista (400 m)
 —Platja de la Ricarda – Ca l'Arana (2.700 m) protegida i amb ús públic restringit

Al costat del Centre Municipal de Vela hi ha la platja naturista, que té una longitud de 400 metres (fotografia Inma Quesada. AMEP)

Document de l'AMEP, sèrie Actes del Ple

Josep Pujol i Capsada va proclamar la República, a la plaça de la Vila, 14 d'abril de 1931 (fotografia Fons La Seda de Barcelona. AMEP)

“

Prat de Llobregat a catorze d'abril de mil noucents trentaun ; reunits els sota firmants a les cinc de la tarda en el local del Ajuntament, acorden secundar el moviment revolucionari iniciat a Barcelona per En Francesc Macià.

Constituïxen la Junta Revolucionària i nomenen President de la mateixa a En Josep Pujol Capsada; Vice President a En Jaume Sallés Serra, i Secretari a En Tomas Pujol Font.

Acte seguit acorden i efectuen la proclamació de la República Catalana de desde el balcó de l'Ajuntament, isant les banderes catalana i republicana als màstils de la Casa de la Vila, amb l'acclamació del poble congregat a la Plaça.

Els reunits acorden garantir l'ordre i defensar el nou règim amb el més gran entusiasme i decisió fins a oferir el sacrifici de llurs vides.

Les eleccions municipals del 12 d'abril de 1931 donaren la victòria als partits contraris a la monarquia. Alfons XIII abandonà Espanya i el 14 d'abril es proclamava la II República. A Catalunya, l'àmplia victòria d'Esquerra Republicana portava Francesc Macià a la presidència de la restaurada Generalitat que, poc abans que s'instaurés el nou règim a Madrid, proclamava la República catalana integrada en un Estat espanyol federal.

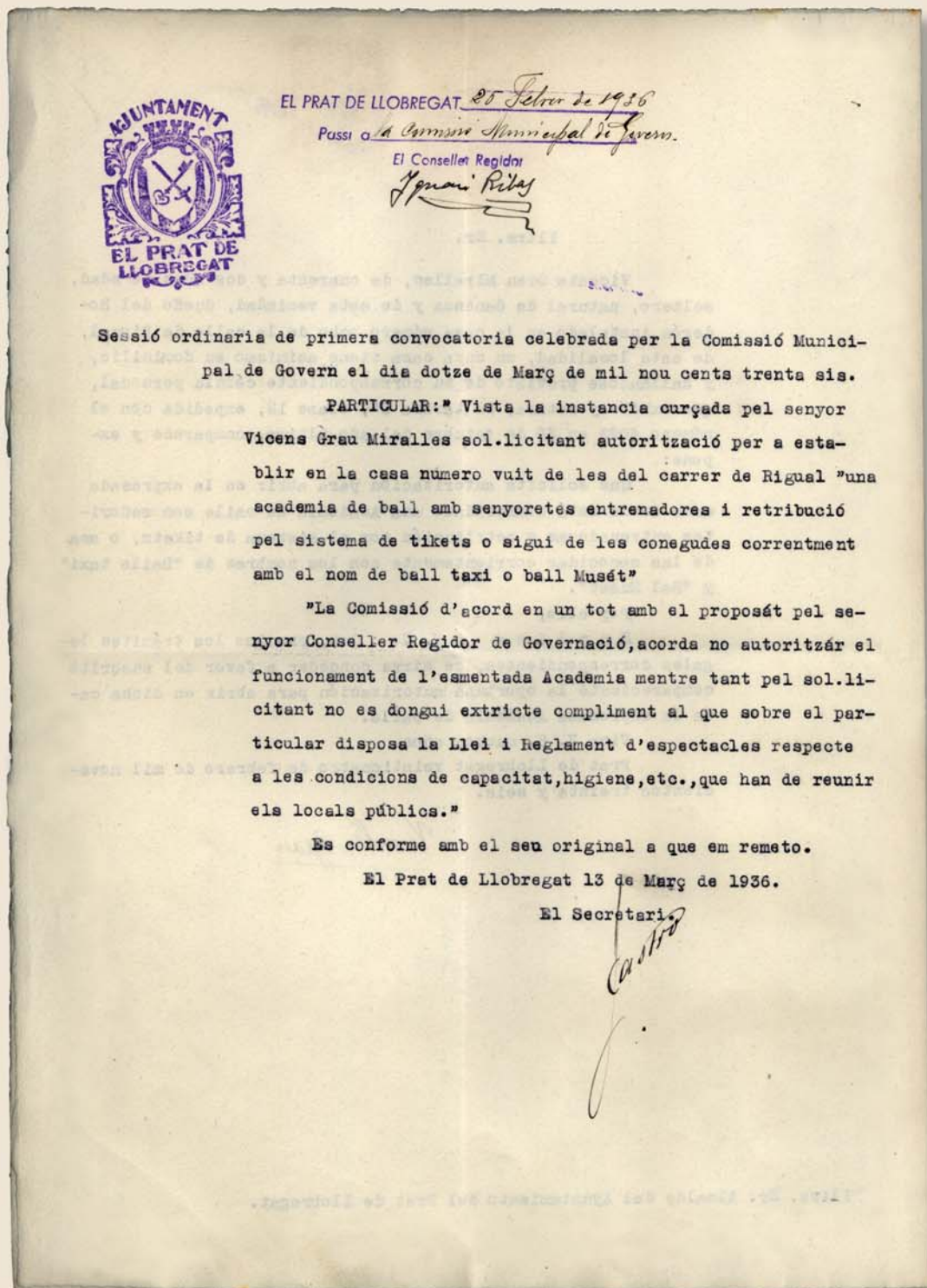
Al Prat, les eleccions també van donar la victòria a ERC i, hores després, el govern local municipal, presidit provisionalment pel metge Josep Pujol, amic personal de Macià, s'adheria a la proclama de la República catalana. Les imatges de l'època mostren l'expectació amb què es va rebre la notícia a la plaça de la Vila.

Franco havia mort el 1975 i, a poc a poc, s'anaven posant les peces a l'Estat democràtic. El dret i el deure de votar s'anaven convertint en un fet habitual, després de quatre convocatòries a les urnes: referèndum de la reforma política (15 de desembre de 1976), eleccions generals (15 juny de 1977), referèndum de la Constitució (6 de desembre de 1978), eleccions generals (1 de març 1979).

El 3 d'abril de 1979 tenen lloc les primeres eleccions municipals democràtiques. Al Prat, com en molts altres llocs, hi havia molta feina a fer. La ciutat tenia importants mancances, sobretot en infraestructures i serveis. Els primers representants municipals van afrontar la tasca de govern municipal amb ganes i entusiasme, cosa que els va permetre suplir la seva manca d'experiència prèvia en la gestió.

Grup dels regidors que van constituir el primer ajuntament democràtic, 1979. (Fotografia AMEP)

Document de l'AMEP, sèrie Activitats

Parelles que ballen a l'envelat. Anys 40 (fotografia Fons Josep Monés i Amat. AMEP)

El ball ha tingut una gran acceptació entre els pratencs, com ho demostren, des de ben antic, els espais que es destinaven a aquesta activitat. Les entitats més destacades organitzaven sessions regularment. Pel que fa a la Sala La Moderna, des de l'any 1906 era la seva activitat principal. Aprofitant la bona acceptació del ball, Vicenç Grau sol·licita autorització, l'any 1936, per obrir un establiment dedicat al que s'anomenava *ball taxi* o *ball Musét*. Aquests tipus

d'establiments funcionaven amb unes ballarines que es contractaven per balls. Els clients adquirien uns tiquets a l'entrada i no havien de fer res més que triar parella i per cada ball, havien de donar a la seva acompanyant un tiquet acreditatiu del servei. Sembla que l'establiment no es va posar en funcionament perquè no va obtenir el permís municipal corresponent per falta de condicions del local.

En el darrer quart del segle XIX començà a entendre's el costum de muntar un envelat per als balls de Festa Major. L'envelat permetia tenir un espai cobert, que protegia de les inclemències del temps, i una gran capacitat per acollir assistents. Els primers envelats, que esporàdicament també s'havien instal·lat a la Plaça, es posaven a la Rambla (l'avinguda Josep Anselm Clavé), al descampat que hi havia,

després del carrer Flaquer. Després, a mesura que el Prat creïa, es va instal·lar en diferents llocs, al costat de la Fira.

El Parc del Fondo d'en Peixo esdevé, des de fa uns anys, un dels espais neuràlgics de la Festa Major. Per aquest indret passen activitats diverses de cultura popular com la trobada gegantera, el Pratífof, la cercavila nocturna... i sobretot es viu la música durant tots els dies.

Músiques al Prat, Festa Major de 2013 (fotografia Inma Quesada. AMEP)

Document AMEP, sèrie Guerra Civil

Durant la Guerra Civil es produí una manca de moneda fraccionària, d'especial importància per a les petites transaccions diàries, a causa, sobretot, de les dificultats per fer noves emissions, per l'escassetat de matèries primeres. Molts municipis optaren, llavors, per fer emissions en paper, de curs legal únicament al seu terme municipal.

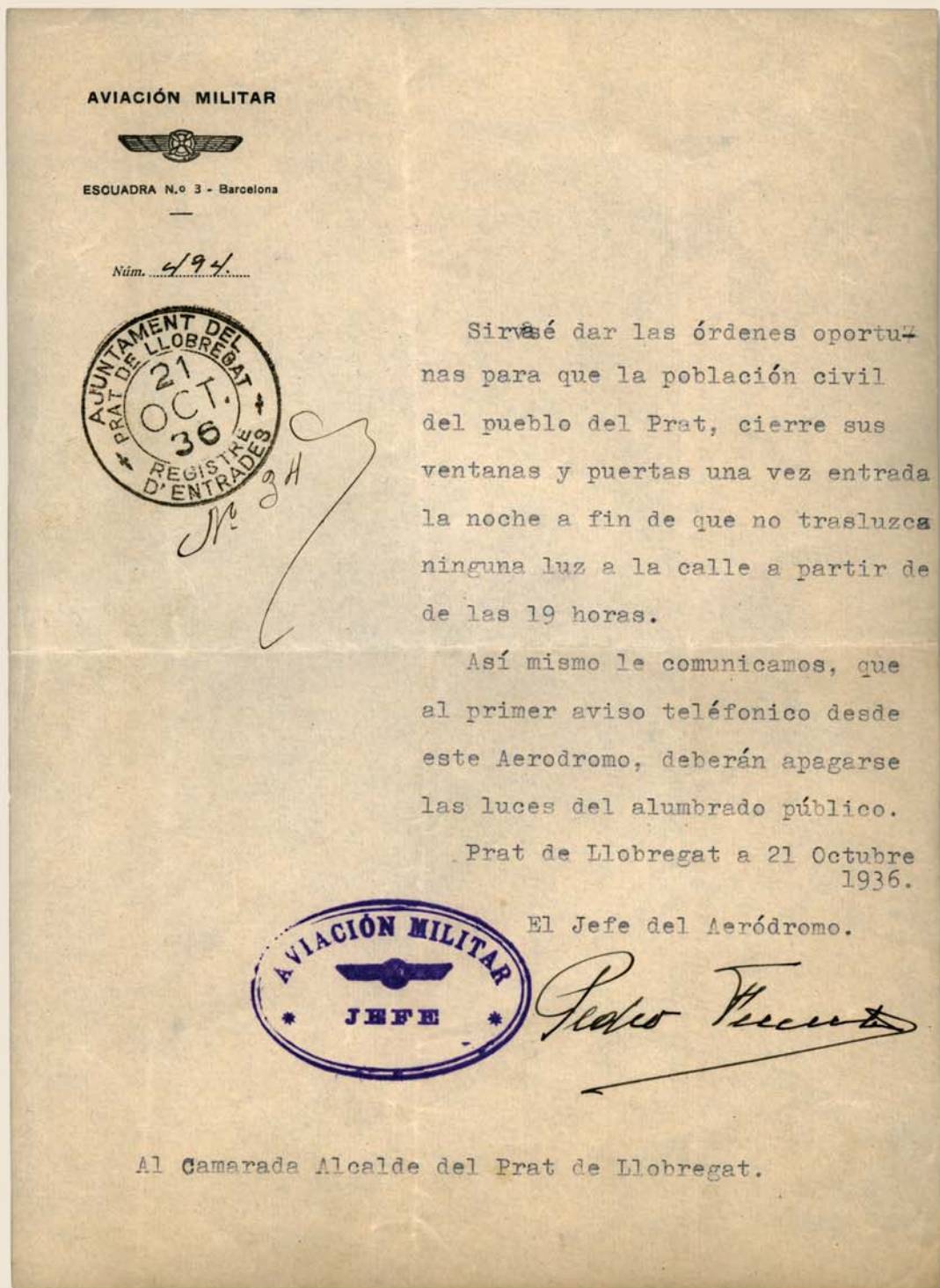
Al juny del 1937, la manca quasi absoluta de moneda de pesseta i de dos rals fa que l'Ajuntament aprovi l'ús restringit dels bons

emesos a Barcelona, donada la intensitat i la freqüència dels contactes amb la capital. La mesura no fou suficient i el 2 de desembre de 1937, el Ple municipal aprovà l'emissió de vint mil bons de cinc cèntims, vint mil de deu cèntims i deu mil de vint-i-cinc cèntims de pesseta. Les raons que justifiquen aquest acord són les reiterades queixes dels comerciants i veïns per la impossibilitat d'atendre les necessitats quotidianes. Els bitllets emesos empraven motius

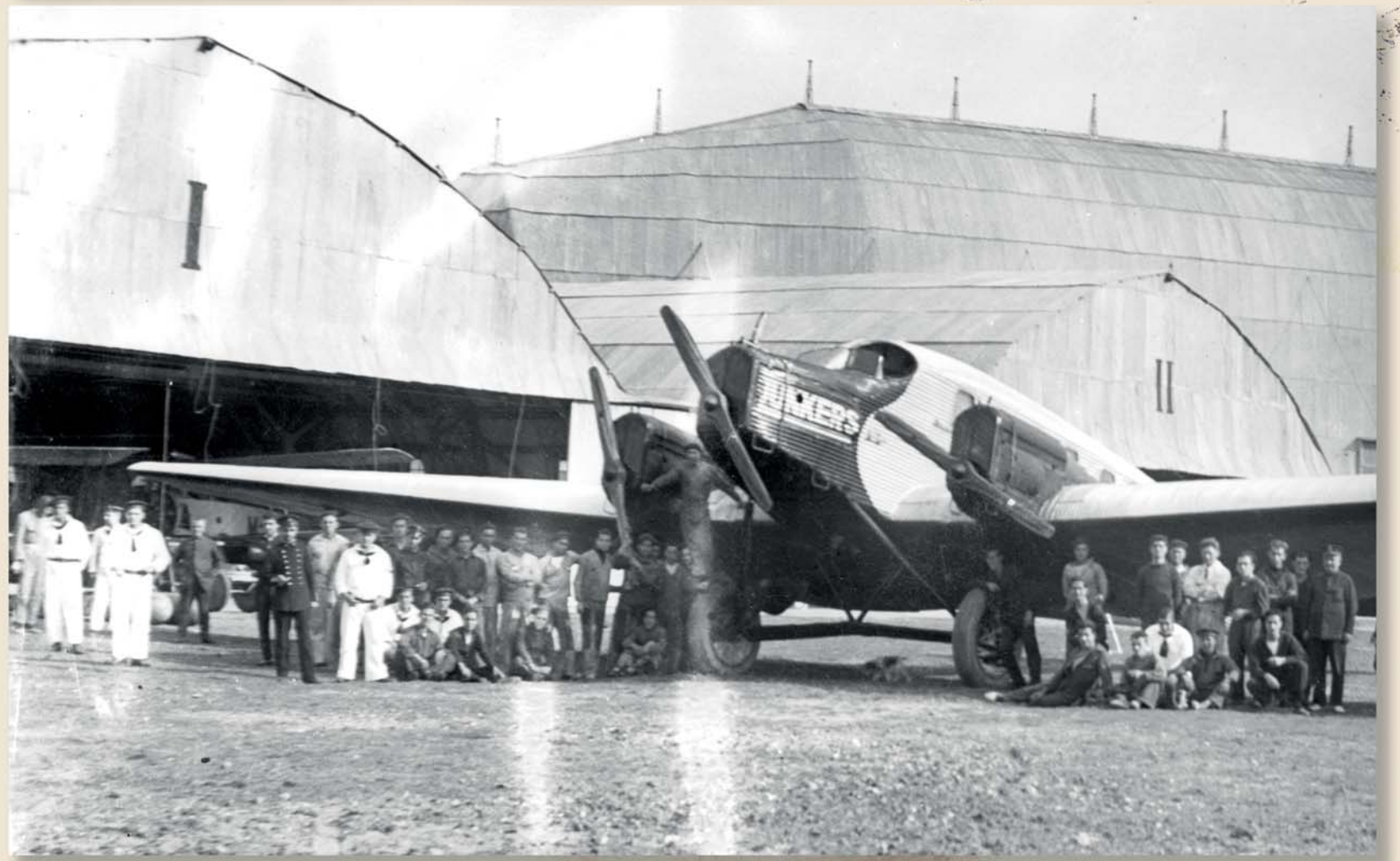
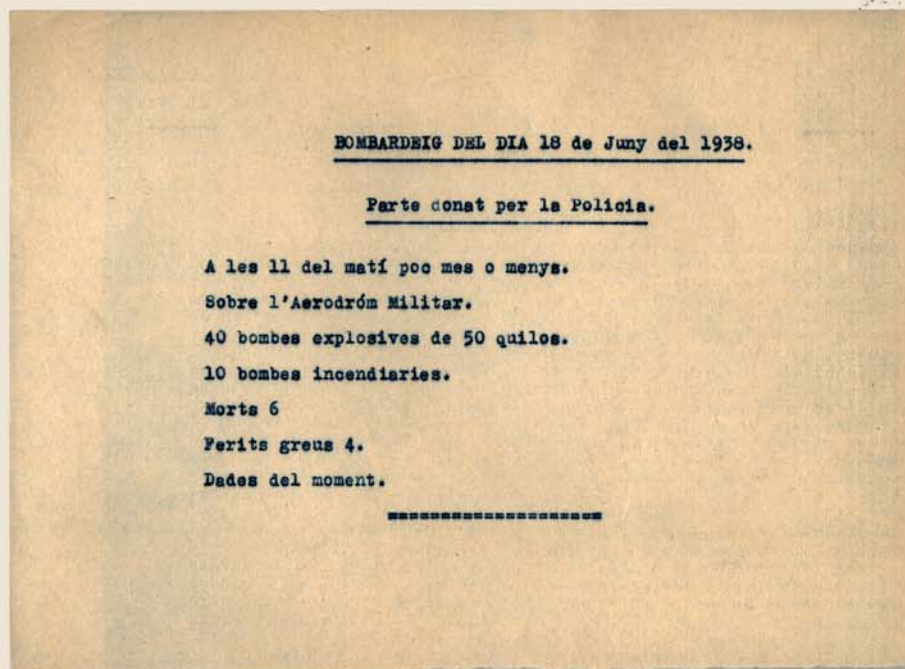
locals en el disseny i estaven avalats per la tresoreria municipal. La majoria van circular fins a la fi de la guerra.

La pesseta va ser la moneda espanyola de curs legal fins a la introducció de l'euro el 1999 i la seva desaparició definitiva l'1 de març del 2002. Va ser substituïda al canvi de 166,386 pessetes per cada euro.

Document AMEP, sèrie Aeroport

Avió Junkers-G, de la companyia UAE (Unión Aérea Española), al Camp Militar del Prat (fotografia AMEP)

La Guerra Civil espanyola es convertí en un camp de proves per a una nova forma de guerra, la dels atacs aeris, que s'havia iniciat durant la I Guerra Mundial. Ciutats com Guernica, Lleida o Barcelona són tristos exemples dels efectes devastadors de les bombes i de la poca efectivitat de les escasses defenses antiaèries, que deixaven la població civil a la mercè dels enemics. El Prat, que concentrava al seu territori

la major part de l'activitat aèria catalana, era un objectiu militar de primer ordre. A això, cal afegir-hi el fet que les dues grans fàbriques locals produïen material armamentista. Poc després de l'inici de la guerra, les autoritats militars donaven consignes a la població civil perquè evités oferir punts d'orientació al pilots enemics. Amb tot, i malgrat les instruccions que es repetiren al llarg dels mesos, el Prat patí

diversos atacs aeris amb pèrdues humanes. L'aeròdrom militar va ser el principal objectiu de l'aviació franquista, però no l'únic.

Durant la Guerra Civil, el govern de la República va projectar i executar una defensa de la línia de costa amb l'objectiu d'evitar una ofensiva per mar. El bombardeig del port de Roses l'octubre de 1936 va ser un advertiment clar de la fragilitat defensiva. L'exèrcit de Franco controlava Mallorca i comptava amb aviació alemanya i italiana que feia incursions mortíferes en territori català. Durant el 1937 i el 1938 els soldats republicans

van construir, al llarg de tota la costa, nius de metralladora per fer tasques de vigilància i contestar un possible desembarcament de tropes enemigues. Eren de formigó i estaven equipats amb metralladores. El Prat en conserva quatre (un d'ells sota l'aigua, davant de l'estany de la Magarola, dos parcialment coberts pel mar i un a terra, inclosos al catàleg de patrimoni l'any 2016).

Niu de metralladora a la platja del Prat (fotografia AMEP)

DOCUMENTS QUE FAN HISTÒRIA

Aquesta exposició és una petita mostra dels documents que es conserven a l'Arxiu municipal del Prat. Hi trobarem des del document més antic, del 1643, fins a imatges que ens porten al segle XXI.

La selecció dels continguts de cada plafó s'ha fet a partir d'un tema o fil conductor, que enllaça documents i imatges d'èpoques diferents, però relacionats entre ells.

Proposem als espectadors el repte de trobar aquesta relació.

Crèdits

Documents

Arxiu municipal del Prat

Fotografies

Arxiu municipal del Prat
Fons Josep Monés i Amat
Fons La Seda de Barcelona
Institut Cartogràfic de Catalunya
Digital Globe
Vanesa Martínez
Inma Quesada
Francesc Serrano

Disseny gràfic

Óscar Calzada

Impressió i muntatge

Retoland

Producció

Arxiu municipal del Prat. Servei de Cultura

Ajuntament del
Prat de Llobregat

Amb el suport de

Diputació
Barcelona

Àrea de Cultura,
Educatió i Esports

